

„A lelketlenség falai minden mesterségesen kreált politikai, közigazgatási határnál veszélyesebbek és pusztítóbbak.”
Égtájéoló ▶ 3. oldal

„A korszerűsítésre ötvenmillió forintot fordít a Magyarországi Evangélikus Egyház uniós forrásból. A májusban kezdett teljes rekonstrukció várhatóan szeptember végére elkészül.”
Megfiatalodik a debreceni templom ▶ 3. oldal

„Festészete nem látomásos erejű, hanem látomásos. Közvetítő. Teremtő. Így semmiképpen nem illusztráció, hanem legálábbis fordítás – képnyelvre. Akár a bibliai szöveg egyfajta szubjektív újateremtése. Ezért is nehéz megbirkózni a képekkel, a bibliai akvarellekkel korlátozott fogalmi nyelvünkön.”
Búcsú Karátsón Gábertől ▶ 6. oldal

Wittenberg kölcsönkapja Luther végrendeletét ▶ 3. oldal
A pápa elfogadja a különélés lehetőségét ▶ 4. oldal
Madridi kiáltvány a keresztényüldözés ellen ▶ 4. oldal
A nyár színei ▶ 5. oldal
Marosi Nagy Lajos kötetének margójára ▶ 8. oldal
Célegyenésben a Sarepta új épülete ▶ 9. oldal

Jól halad az Üllői úti színház felújítása

▶ Bővebben a 9. oldalon

Mond-e Isten olyat, amit meg ne tenne?

A piliscsabai hitmélyítő csendeshét üzenetei

▶ Az augusztusi első hőségriadó napjaiban, 3-ától 8-áig rendezték meg az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért (EKE) Alapítvány hagyományos nyári hitmélyítő csendeshétét a piliscsabai Béthel Evangélikus Missziói Otthonban. Ez évben a programok középpontjában a hit állt. A mintegy nyolcvanfőnyi résztvevő az ország számos részéről érkezett, s összetétele a magyar nyelvű evangélikusság hű képe volt. A hús katakombában „csak” Isten ígéretének riadója érte el a hallgatóságot – a személyesen megválaszolásra váró kérdések formájában.

Ígér-e Isten olyat, amit nem teljesít? Ittész István nyugalmazott evangélikus lelkész délelőtti előadásában az Isten ígéreteire épülő hit alapkérdéseire kereste a helyes válaszokat Jézus búcsúbeszédei alapján: Téged is elhívott magának az Úr? Te is várod az Atya ígéreteinek megvalósulását? Jézus veled van minden napon? Téged hogyan vezet Isten? Te is meglátod majd az Emberfiát dicsőségében?

Az előadást követő beszélgetésekben, öt kiscsoportban ezekről a létkérdésekről folyt az őszinte s néhol megrendítő biznyságtételekkel hitelesített tanácskozás. Nem más céllal, mint hogy az egybegyűltek valóban egymás sokszínű, mégis közös alapra épülő Krisztus-hite által erősödjenek meg a mindennapi hitharcokra.

A délutáni programokat közös éneklés, énektanulás vezette be; hiszen aki szépen énekel, az ily módon is imádkozik, dicsőíti az Urat. S dön-

téseit az ő ígéje alapján hozza meg Isten gyermeke. Ezért a fórumbeszélgetéseket bevezető előadások ószövetes példák felidézésével ezekre a kérdésekre keresték a ma is segítség jelentő válaszokat.

Malik Péter Károly lelkész arról szólt, hogyan tudjuk felismerni Isten akaratát döntési helyzetekben. De milyenek is a kereszténynek felelős döntései a gyakorlatban? – ezt a témát vizsgálta Fejős Gergely vitaindítója. Hogy mik lesznek az Isten akaratára szerint meghozott döntéseinknek a következményei, arról már Göllner Páltól hallhattak a résztvevők személyes hangvételű tanítást. Antal Katalin ezt a kérdést tette fel: helytelen döntést hoztam; mit tegyek? Tóth Eszter pedig a hívők életében sem ritka döntésképtelenségről adott igei iránymutatást. Nemcsak Dániel, de Krisztus népe is eltökélheti a szívében, hogy Isten ígétét tekinti zsinórmértéknek mindennapi döntéseinek meghozatalakor.

Az esti evangélikációs sorozat Mk 5,21–43 alapján a hitet teremtő Jézust állította a jelenlévők elé, aki így bátorít ma is: „Ne félj, csak higgy...” Bozórady Zoltán versről versre haladva sok gyakorlati példával bátorította a ma is testi-lelki gyógyulásra váró híveket. Az ige kapcsán szólt a hit reménységéről és érintéséről, a megtartó hitről s a megtartó Jézusról, és hirdette az örömhírt: ő mégis Úr a halál felett!

A záró morzsaszedésen a kapott igék alapján tettek biznyságot a megszólalók arról, hogyan találta el őket az élő és ható ige, s miként jelent ez számukra erőforrást a hit úján való járásban, bízva Isten beteljesülő ígéreteiben. Az úrvacsorás záró istentiszteleten a hitet mélyítő Jézus jelenlétének személyes átélésével megtapasztalhatóvá lett Pál vallomása: „Mert Istennek minden ígéretére őbenne van az igen, és ezért általa mondunk áment Isten dicsőségére.” (2Kor 1,20)

Hazautazás előtt az érdeklődők kézbe vehették az EKE Énekeskönyv most megjelent harmadik, javított kiadását, amely 463 evangéliumi éneket tartalmaz. Köztük az utolsó a címevel így foglalja össze a kötet küldetését: Zengi halleluját az Úrnak!

■ GARAI ANDRÁS

Az elhangzott előadások és evangélikációs hanganyagai elérhetők a tudósító honlapjáról (garainyh.hu) is.

Istentelen ismerősök

■ ANDRISKA JÁNOS

„A kereszténység egy köpet” – összegezte véleményét a maga bántóan egyszerű módján az egyik régi, kedves ismerősöm. Akkor csendes szomorúsággal reagáltam. Mindig nehéz szembesülni azzal, ha valaki ilyen reménytelen eredményre jutott gondolkodásában a hosszú évek alatt. Én viszont arra jutottam, mégsem hagyom szó nélkül az ügyet.

Kezdjük talán ott, hogy semmi meglepő nem történt. Jézus már az elején megmondta: „...én választottalak ki titeket a világból, azért gyűlöl titeket a világ” (Jn 15,19) Aztán Pál apostol is rámutatott, hogy a kereszt „botrány”, hitünk pedig „bolondság” azoknak, akik elvesznek (vö. Gal 5,11; 1Kor 1,18). Régi ismerősöm véleménye tehát nem új keletű, legfeljebb csak a megfogalmazás fájoan végzetes módja tűnhet annak.

Látni kell azt is, hogy a földön élő keresztények számáról szóló biztató statisztikák ellenére ez a negatív álláspont egyre „népszerűbb”. Egyre többen üzennek hadat naponta a kereszténységnek, a világháló segítségével egyre markánsabban és gyorsabban kifejtve, hogy elavult, korrupt, zavaros, korszerűtlen és neveléses összeküvés az egész. Szóval egy köpet.

Kortársaink agresszív ateizmusa, fojtogató indulata érthető, sőt megbocsátható. Gondoljunk csak a tanítványokra, akik bár Jézus mellett közvetlenül tapasztalták meg a csodákat, mégis aludtak, amikor virrasztaniuk kellett volna. Ha ők, akik saját szemükkel látták az Emberfiát vízen járni, tengert lecsendesíteni, halottat feltámasztani, elvesztették a hitüket, mennyivel inkább eshet kísértés-

be a ma embere? Jézus nem véletlenül mondta Tamásnak: „...boldogok, akik nem látnak és hisznek.” (Jn 20,29) Nagyon nagy dolog szívből hinni az evangéliumban.

Aztán ott volt Péter, aki első a beavatottak között, mégis úgy viselkedett, mint aki még mindig sötétségben jár, amikor megtagadta mesterét; ráadásul háromszor. Ha a „kőszikla”, melyre egyház épül, s akin még a pokol kapui sem diadalmaskodnak, inkább letagadja Jézust, hogy a bőrét mentse, mennyivel inkább távolodnak el kortársaink a élő forrástól ezekben a sötét órákban? (Mt 16,16–18) S íme az egyik legnagyobb jelkép: a kakas. Kukorékol, jelzi a hajnalt, mely a lelki ébredés szimbóluma is – főleg a ma emberének, aki valóban alvajáró, ha a kereszt titkáról van szó.

Isten azonban nem sújt le erre a sok káromló, mocskos szájra: ő „felhossa napját gonoszokra és jókra, és esőt ad igazaknak és hamisaknak” (Mt 5,45). Teszi ezt azért, mert ez a kegyelem ideje. Ezért a mi dolgunk sem az, hogy fejbe csapjunk mindenkit egy Bibliával, aki igaz hit nélkül él. Hiszen hogyan is érthetnék ők a mennyeknek titkait, melyeket a kiválasztottak se értettek és értenek mindig?

Az a mi feladatunk, hogy ne a szálkát piszkáljuk más szemében, hanem kivesszük végre a gerendát a sajátunkból, és elvégezzük futásunkat; azt a munkát, amelyért jöttünk, hogy valóban a föld sója legyünk (Mt 5,13). De nem kell túlfűszerezni a világot nagyotmondó szavakkal. Elég, ha emlékeztetjük magunkat az új parancsolatra: „Arról fogja megtudni mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.” (Jn 13,35) Ez az igazi istentisztelet.

FOTO: KERECSENYI ZOLTÁN

Bezár New York legnagyobb magyar katolikus temploma

Lakat kerül New York legnagyobb magyar katolikus templomára. Az amerikai nagyvárosban ezzel szinte teljesen megszűnik a magyar nyelvű misézés.

„Újabb hatalmas veszteség éri a már amúgy is megtépázott és gyakorlatilag már csak az emlékekben élő manhattani magyar negyedet. Július 26-án, vasárnap három órakor tartották hivatalosan az utolsó szentmisét

beolvadnak más egyházközségekbe. Erre a fenntartás anyagi terhei mellett az is okot adott, hogy a most bezárandó templomba kétszázalig alig többen jártak. Amint pedig *Cserháti Ferenc*, a határon túli magyarok püspöke a Vatikáni Rádióban hangsúlyozta, a magyar identitás megőrzése leginkább nekünk fontos, az amerikai előjárók leginkább a fenntarthatóságra és a kihasználtságra he-

a New York-i Szent István római katolikus templomban. A 82. utcában található, 1928-ban felszentelt templom augusztusban zárja be kapuit” – adja hírül a *tinkmara.com* blog, melynek szerzője rendszeresen tudósít a New York-i élet fejleményeiről.

A templomot emigránsok – hazai ferencesek közreműködésével – 1927 és 1928 között építették, és egészen a közelmúltig magyar papja volt; azóta egy olasz–amerikai lelképásztor vezette az egyházközséget, az emigránsoknak pedig a környékbeli magyar templomok lelkészei miséztek kisegítőként. A ferencesek távoztával döntött úgy tavaly ősszel a New York-i főegyházmege, hogy a plébániát megszünteti, s a templomot ideiglenes misézőhelynek nyilvánítva a közeli Szent Mónika plébániához csatolja.

A Szent István plébánia helyzete összefügg annak a száznál is több New York-i templomnak a sorsával, melyekről az egyházi hatóság úgy határozott, hogy megszűnnek, illetve

lyezik a hangsúlyt. Ez, mint fogalmazott, érthető, ha azt látják, hogy egy templomban évek óta nincs keresztelő, elsőáldozás, házasságkötés, hanem csak temetés vagy még az sem.

A Szent István-templom helyzetét nem könnyítette meg, hogy – miként a blog szerzője fogalmaz – az utóbbi években „többször is kritika érte, mivel helyet biztosított kétes értékű programoknak. Többek között a New York-i magyarok egy szélsőséges csoportja itt látta vendégül *David Irvinget*, a hírhedt holokauszttagadót. A helyi magyarok annak idején így nyilatkoztak a *The New York Times*-nak: »A templom az egyik bázisa a *Hóka Ernő* nevével fémjelzett szélsőjobboldali csoportosulásnak.«

A New York-i katolikus magyarok ezzel nem maradnak teljesen anyanyelven mondott mise nélkül, mert a jövőben a Szent István-templomtól nem messze található Szent József-templomban erre lesz lehetőségük. ▶ *Forrás: Heti Válasz*

Ferenc pápa elfogadja a különélés lehetőségét

▶ **Ferenc pápa egy audienciáján nemrégiben arról beszélt, hogy bizonyos esetekben elkerülhetetlen a házastársak különélése, sőt erkölcsileg szükséges megtenni ezt a lépést a gyermekek vagy a feleségek épsége érdekében. Az egyházfő azonban nem válásról, hanem különválásról szövegezte – hangsúlyozta *Gedő Ágnes*, a Vatikáni Rádió magyar adásának szerkesztője.**

Ferenc pápa a család belső problémáiról beszélt, ami elsősorban a szülők egymással való kapcsolatát és a gyerekek ezzel kapcsolatos sérüléseit érinti. Arról beszélt, hogy amikor a férfi és a nő egysége megsérül, akkor ez a gyerekek lelkére milyen hatással van. Arról, hogy mennyire fontos figyelembe venni az egyéni döntéseknél a gyerekekre nehezedő nyomást – mondta *Gedő Ágnes*.

Miután a pápa leszögezte, hogy ki kell tartani ebben a fajta hűségben, elmondja azt is, hogy bizony vannak olyan esetek, amikor néha a szakadás, a különélés elkerülhetetlen. De maga a válás szó nem került elő. Azt mondja, hogy vannak esetek, amikor a különválás erkölcsileg szükségesé válik. Például amikor ki kell vonni a gyengébb házastársat vagy a kisgyermeket az erőszakos helyzetekből – magyarázta a Vatikáni Rádió szerkesztője.

Kiemelte: a válás szó *Ferenc* pápa beszédében nem hangzott el, annál is inkább, mert az olasz jogban a válás nem automatikusan történik, mint Magyarországon, hanem bizonyos ideig különélésre van szükség, hogy a válás, a bontóper megindulhasson. Itt a különélés, a különválás egy jogi meghatározás, amely az első lépésként lehet a válásnak, ám ahonnan még van visszatérési lehetőség – részletezte a *Gedő Ágnes*.

Hangsúlyozta: a szentségi házasság felbonthatatlanságát továbbra is leszögezte a katolikus egyház. A szemléletváltás talán abban nyilvánul meg, hogy az egyház szeretne jobban oda-

figyelni azokra az emberekre, akik megsérültek. Tehát nem ujjal mutogatni rájuk, megbélyegezni őket, nem kizárni őket – például azzal, hogy nem áldozhatnak –, hanem az esendő embert látja bennük, azt, akinek szüksége van az irgalomra – magyarázta.

Nem véletlen, hogy *Ferenc* pápának az egyik legfontosabb kifejezése az *irgalom*. Ezért hirdette meg most az irgalmasság szentéjét, amely decemberben kezdődik. „Azt gondolom, hogy ebben a megvilágításban kell ezt a kérdést is látnunk” – tette hozzá *Gedő Ágnes*.

▶ *Forrás: Inforadio.hu*

A CitizenGO nevű nemzetközi keresztyén szervezet, amelynek célja világszerte az emberi élet, a család és a szabadság védelmezése, háromnapos, nagyszabású nemzetközi kongresszust tartott a spanyol fővárosban a vallásszabadságról. Ezen vezető ortodox, katolikus és protestáns egyházi személyiségek, illetve keresztyénüldezők számmal beaktualis tapasztalataikról, melyeket a Közel-Kelet poklában az elmúlt időben átéltek. III. Ignatius Joseph Younan antiókhiai pátriárka (Sziriai Katolikus Egyház) a közel-keleti keresztyénség megsemmisítésének kísérletéről szövegezte. A kongresszus résztvevői egyhangúlag elfogadták a madridi kiáltványt. A dokumentumot eljuttatták az ENSZ-hez, az Európai Parlamenthez, az Arab Ligához, valamint a nemzetközi állampolgárság vezetőihez, kormányaihoz. Az alábbiakban ebből közlünk részletet.

Madridi kiáltvány a keresztyénüldezés ellen

Elítéljük minden formáját az erőszaknak és a háborúnak, amelyet Isten vagy valamely vallás nevében folytatnak. Feltárunk minden bűnös visszaélést, amelyet olyan terrorista csoportok követnek el, mint a Boko Haram, az Iszlám Állam, az Anszar im-Sharia, az al-Kaida vagy mások. Egyetértünk *Ferenc* pápa szavaival: „Isten nevében nem lehet gyűlölködni, Isten nevében nem lehet háborút viselni!”

Biztatjuk a különböző országok kormányait, hogy erőteljesen küzdjenek a terrorizmussal, s arra kérjük a nemzetközi állampolgárságot, hogy ebben a küzdelemben halogatás nélkül vegyenek részt, hiszen az egész emberiséget veszélyeztetik. Kérjük, hogy a kormányok konkrét lépésekkel támogassák az érintett országokat a dzsiháddal szembeni küzdelemben.

Elvárjuk az Európai Parlamenttől, az Amerikai Államok Szervezetétől, az ENSZ-től, hogy világosan ítélje el a dzsihadizmus minden formáját. Javaslatokkal és konkrét, gyors és tényleges lépésekkel állítsák le ezeket a terroristacsoportokat a bűncselekményeik, üldözötteik pedig részesítsék biztos védelemben.

Kérjük az Arab Ligát, egyértelműen ítéljen el mindenfajta heves támadást és bűncselekményt, amelyet vallási okok miatt követnek el a terroristacsoportok.

Elvárjuk, hogy a felelős médiumok és hírügynökségek az igazsághoz hű és objektív információkat tegyenek közzé a vallási okokból üldözést szenvedettekről és az áldozatokról. Arra kérjük a hírközlő szervezeteket, ne takarják el a valóságot, hogy a népi írtás okait megérthesse a közvélemény.

Elkötelezzük magunkat arra, hogy az üldözést szenvedőknek minden támogatást megadunk, amelyre képesek vagyunk, nevében felemeljük

szavunkat, hogy drámai helyzetükön változtatni tudjanak.

Minden eszközzel segítjük felnyitni azok szemét tetteik felismerésére, akik az üldözéssel súlyos károkat okoznak.

Imádkozunk az üldözés áldozataiért, az új mártírokért szerte a világon. Imádkozunk a dzsihadista terrorizmus végéért s azokért, akik ezt elkövetik, hogy ráébredjenek tetteik súlyára.

Fordította: dr. Békefy Lajos

HIRDETÉS

Szeptember 11–13., Balatonföldvár

Meghívó protestáns médiaműhelyre

Téma: A médiaoktatás – protestáns szemmel

Idén is aktív médiamunkásokat, továbbá a média belső, szakmai kérdései iránt érdeklődőket vár őszi tanácskozására a Protestáns Újságírók Szövetsége (Prúsz). A szeptember 11–13. között tartandó médiaműhely ezúttal az újságíróképzés, a médiaoktatás mai helyzetét veszi górcső alá, a tárgyban illetékes tanár kollégák részvételével. A balatonföldvári tanácskozás vendégeire – hagyományainkhoz híven – nem csupán előadóként, hanem beszélgetőtársaként is számít közösségünk.

A részletes program a Prúsz honlapján lesz olvasható.

A protestáns médiaműhely helyszíne: Bethesda Baptista Üdülő és Konferencia-központ, Balatonföldvár, Spúr István u. 21.

Időpontja: 2015. szeptember 11–13.

Részvételi díj (péntek vacsorától vasárnap ebédig): 9500 Ft, Prúsztagoknak: 7500 Ft.

Jelentkezni (a férőhelyek függvényében) szeptember 1-jéig a prusz@lutheran.hu e-mail címen vagy a 20/824-9657-es mobilszámon lehet.

www.prusz.hu

Otthon, édes otthon

Célegyenesben a Sarepta új épülete

▶ A pesthidegkúti Máriaremetei úti telken a végéhez közeledik a Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon új épületének kivitelezése. A Krizsán András Ybl-díjas építész által – a modern, organikus építészet jegyében – tervezett, kétezer-kétszáz négyzetméter alapterületű új épület ideális körülményeket nyújt fogyatékkal élő lakóinak. Tavaly szeptemberben, a diakónia napján tartották a bokrétaünnepet (erről lapunk 2014/40. számában tudósítottunk). Az ütemezésnek megfelelően egy éven belül megtörtént az épület műszaki átadása-átvétele. Most a kert és az épületet körülvevő járdák kialakítása zajlik. Az ünnepélyes átadóra szeptember 20-án 10 órakor kerül sor, a diakóniáért felelős püspök, Fabiny Tamás szenteli fel a Sarepta új szeretetotthonát. Lapunk munkatársát az otthon igazgató lelkésze, Sztojanovics András vezette körbe.

Távlati terv, hogy tíz éven belül a hétezer-hatszáz négyzetméter összterületű telek másik felén is megépüljön a szintén ötven fő befogadására alkalmas otthon. A telek megvásárlásával együtt az építkezés költségei megközelítik az 1,2 milliárd forintot.

A Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthonban jelenleg kilencven fogyatékkal élő rászoruló látnak el, az új épületben így mindenkinek méltó körülményeket tudnak majd biztosítani. A hűvösvölgyi Báthori utcai eredeti Sarepta-épület további hasznosítása már a következő igazgató feladata lesz, mivel Sztojanovics András igazgató lelkész addigra nyugdíjba vonul. A jövőbeli igényektől, a pénzügyi lehetőségektől is függ, hogy mi lesz az épület további rendeltetése.

Majdnem kétezer-ötszáz köbméter földet hordtak el az építkezés előtt és később is, nagyot kellett „harogni” a hegybe, hogy az épület előírt alapterülete – kétezer-kétszáz négyzetméter – meglegyen. A támfalakalatt növényekkel borítják be.

Az utcafronton összefüggő fal óvja a szeretetotthont a kíváncsiskodó tekintetek elől, biztosítva a lakók nyugalomát. Az erőszerű hatást a kerítés elemek közötti rácsokra felfuttatott vadszőlő fogja barátságosabbá, zöldebbé tenni.

A belső udvar füvesített, teátrum jellegű kialakítása arra is módot kínál, hogy ideiglenes színpadot felállítva akár kétszáz-háromszáz fő részvételével rendezzenek különféle ünnepségeket, színelőadásokat. Az utcafronton nagy a forgalom, zajos, a hátsó udvar azonban védett környezetet biztosít a bensőséges hangulatú rendezvények számára.

Két hosszú szárnyból áll az épület. A lakószobák ablakai délre néznek, a nagy ablakoknak köszönhetően a terek világosak és derűsek. A két lakószárny közötti összekötő részben vannak a kiszolgáló-, személyzeti helyiségek, raktárak.

A főbejárattal szemben, az épület mértani közepén kapott helyet a főnővéri szoba, mellette pedig a betegszoba és az orvosi rendelő. A két szoba között nagy ablak van, így a nővér és az ellátó orvos gyorsan és hatékonyan tud együtt dolgozni. A főnővér

A főbejárat felett nagy, nyitott, ám rácsokkal védett teraszt alakítottak ki. Tavasztól őszig itt az otthont elhagyni nem tudó vagy nem akaró lakók számára különböző foglalkozásokat tart majd a gondozó személyzet. Így friss levegőn, a külső környezettől nem elvágvá tölthetnek el értékes időt a fogyatékkal élők.

és az éjszakai ügyeletes a wifrendszeren keresztül számítógépen tudja felügyelni a bekamerázott tíz közös helyiséget.

A földszinten található még három raktárhelyiség, ahol majd – többek között – a nagy, motoros kerekesszékeket tárolják, hogy ne a lakószobákban foglalják a helyet.

A szinteket egy kisebb, négyszemélyes, valamint egy nagyobb, betegszállításra is alkalmas lift köti össze. A nagy liftet tűzvész esetén is lehet használni, hogy a mozgássérült lakókat gyorsan ki lehessen menekíteni.

A lakószárnyakba belépve a két folyosószárnyat elválasztó közös nappali helyiség fogad. Hatvan négyzetméteren itt az étkező, a tévészoza, az üvegfallal elkerített konyha. Az ételeket ugyan a Sarepta Báthori utcai főépületéből szállítják, de a lakókat bátorítani akarják majd az itteni konyha használatára is. Az indukciós tűzhelyen a melegítésen túl közös főzőcskézésre is van lehetőség, hogy az itt élők minél otthonosabban érezzék magukat.

bák berendezése egyébiránt a lakókra lesz bízva, így mindenki az igényeinek és ízlésének megfelelően alakíthatja ki az éttermet. A szobák elsősorban pihenésre és alvásra szolgálnak, a szeretetotthon célja nem az, hogy a lakók a szobákban töltsék a napot. A lakók életében a hangsúly az együtt töltött időn van, ezért fontosak a közös helyiségek.

Minden szobába minikonyha építhető be, kisebb villanyrezsóval, hűtővel és mosogatóval, ha a lakó erre igényt tart. A remények szerint viszont senki sem fog élni ezzel a lehetőséggel, hiszen a közös konyha minden gasztronómiai igényt ki tud elégíteni. A szobák alapfelszereltségéhez tartozik az internet- és a kábeltévé-kapcsolat is.

Az egyágas szobákhoz közös, a kétágas szobákhoz külön fürdőszoba tartozik, modern és akadálymentes zuhannyal és mosdóval. A két lakócsoporthoz egy-egy nagy fürdőszobát is építettek, amelybe nagy, motoros hidromasszázs-kádát telepítettek a mozgásterápiát kiegészítéseként.

A pincészetben található a közös terem, ahol minden lakó elfér. Itt tartják majd a karácsonyi, húsvéti ünnepségeket és a vasárnapi istentiszteleteket is. Itt kapott helyet ezenkívül hat raktárhelyiség is. A szeretetotthonnak ugyanis hatalmas karbantartó terekre van szüksége, ahol a javítandó ágyakat és alkatrészeket tárolják, illetve a ruhákat, az ágyneműket, az adományokat is itt helyezik el.

Az épület energiaellátását két kisebb gázkazán biztosítja, de a jövőben a lapos tetőre telepítendő napelemekkel és -kollektorokkal energetikailag önellátóvá válik az otthon.

A személyzet a Sarepta-szeretetotthon tizennégy munkatársából áll, de a műszak létszámát az határozza meg, hogy az otthonban éppen hány lakó tartózkodik. A napirend szerint a lakók a reggeli és az áhítat után a szövedőbe vagy a foglalkoztató üzemekbe mennek dolgozni. A mozgásterapeuta, a lelkigondozó lelkész igény szerint, a napirendbe beillesztve végzi majd alkalmasszerűen a munkáját.

■ WALKÓ ÁDÁM

Megújulóban a múzeum

Az Evangélikus Országos Múzeumnak és a Huszár Gál könyvesboltnak helyet adó budapesti, belvárosi Insula Lutherana megújulóban van. A munkálatok a régi szerkezetek feltárásával, megerősítésével kezdődtek. A szükséges „rombolás” helyét mára egyre inkább az építkezés vette át. Az eddig elhanyagolt, vízes pince lassan kezd átalakulni. A most még mindent behálózó veze-

tékekből a látogatók természetesen már semmit sem fognak látni, csak komfortérzetük növekedhet.

A szerkezetépítési munkálatok idén október végére nagy valószínűséggel befejeződnek. Ezután következik a berendezés és az új állandó kiállítás felépítése. Várhatóan 2016 második felétől lesz látogatható a megújult múzeum és könyvesbolt együttese.

■ HBL

Jól halad az Üllői úti székház felújítása

Látványos szakaszához érkezett a Magyarországi Evangélikus Egyház országos központjának helyet adó budapesti Üllői úti épületegyüttes felújítása. A kedvező fekvésű tetőfelületeket már nyár eleje óta napelemek borítják, azóta folyamatosan termelik az elektromos energiát.

Az 1906-ból származó Szentkirályi utcai szárny falait évszázados portól és szennyeződéstől tisztították meg, így a téglafelületek visszakapták eredeti, vöröses színüket. Az Üllői úti épület vastag hőszigetelést, új fa nyílászárókat és az eredeti homlokzati tagolást megidéző, annál egyszerűbb klasszici-

záló díszítést kap, a sarokra pedig visszaépül az 1956 után lebontott, első emeleti erkély. A munkások jelenleg az Üllői úti oldalon és a belső udvarban dolgoznak, a külső megújulása – a fűtési rendszer korszerűsítésével együtt – várhatóan őszre fejeződik be.

■ GARAI PÉTER felvétele

A FUGGER BANKHÁZAT ÉS AZ EURÓPAI BANKRENDSZERT IS VESZÉLYEZTETTE A REFORMÁTOR?

Rockoratórium Lutherről – háromezer énekessel

▶ A reformáció emléknapiján, október 31-én lesz Dortmundban az ősbemutatója annak a rockoratóriumnak, amely a reformátor *Luther Márton* életének egy részét mutatja be. Zajlanak a próbák, és már most hatalmas az érdeklődés a mű iránt. A nagy produkció védnöke a Creative Kirche Alapítvány, a Vesztfáliai Protestáns Egyház és a Németországi Protestáns Egyház (EKD). Az alkotópáros – *Dieter Falk* és *Michael Kunze* – már a *Tízparancsolatról* is komponált rockoratóriumot.

A reformáció kezdetének ötszázadik évfordulójához közeledve egyre több a hitújítás világtörténelmi eseményét és jelentőségét feldolgozó konferencia, könyv, film, egyéb művészeti alkotás. A nagyszabású oratórium a reformáció alapeszményeit, legfontosabb eseményeit, sorsfordító napjait állítja a nézők elé *Luther* életének tükrében. Mégpedig olyan módon, hogy az egyházzal semmiféle kapcsolatot sem tartók is megértsék, mi történt valójában 1517-től, illetve már előbb Luther gondolatvilágában és lelkében.

Oratórium és közvetett misszió

Már az is sajátos, ahogyan az előadás-hoz megnyerik a kórusokat és az egyes énekeseket. Szabad jelentkezés alapján történt a közel háromezer énekes, illetve gyülekezeti és nem gyülekezeti kórus előszűrése. Az együttműködőknél nem nézik a felekezeti hovatartozást vagy éppen azt, hogy van-e kapcsolatuk valamilyen egyházzal. Ez a misszió közvetett gyakorlata! Hiszen sem közreműködő, sem hallgató-néző nem marad érintetlen a mű és a Nagy Működőtől, Isten hatásától.

A monumentális kórus mellett tizenkét musicalénekes, nagy szimfonikus zenekar és hattagú kiségyüttes is szerepel a zeneműben.

Úgy hírlírik, hogy augusztus 25-re befejeződnek a próbák, akkor lesz Dortmundban a főpróba. Már most mód van arra, hogy bárki bepillantást – és belehallgatást – nyerjen az oratóriumba, a húsz legfontosabb dal ugyanis megjelent CD-n.

A szöveg alkotója, *Michael Kunze* dalszövegíróként kezdte pályáját az Egyesült Államokban, több mint kétszáz sláger szövege fűződik a nevéhez. Az 1980-as években fedezte fel a hozzá legközelebb álló műfajt, a musicalt.

Michael Kunze

Németországban az *Erzsébet* című darabbal vált ismertté, ezt eddig csaknem kilencmillióan látták, nem csak német nyelvterületen. Utána írt szövegeket *Mozart*ról, *Rebekáról* és *Marie Antoinette*-ről. Hetvenkilenc arany- és platinaalbum tulajdonosa.

A „sztoriépítésnek” is nevezett Kunze művészi hitvallása: „Világosan és egyszerűen fejezni ki a mondánivalót, a sztorit, anélkül hogy banálisá tennék. Ez valójában minden művészetre igaz. Amit én csinállok, az több mint musical.”

*Dieter Falk*nak, a komponistának a CD-it egész Németországban ismerik. Rádióadások, tévéműsorok sztárja. 2006–07-ben egy televíziós tehetségkutató zsűritagjaként tovább növelte népszerűségét. Zongoristaként is jelentős helyet foglal el a mai német zenei életben. Igen kedveli a régi egyházi korálok instrumentális feldolgozását. Korálvariációival az egyházi zenét új megvilágításba állítja. Több mint ötven arany- és platinaalbum mintegy tizenötmillió példányban vásárolták meg. Bach-dzsesszfeldolgozása nagy feltűnést keltett, díjat kapott érte. 2013 óta vendégprofesszor a düsseldorfi Robert Schumann Zenei Főiskolán.

Dieter Falk

Produkciói, musicaljei: *A pap*; *Karel Gott*; *Évszázadok kórusai*; *Lavi Dalia*; *Nana Mouskouri*; *Tízparancsolat*; *Mózes*, ezeket követi most a *Luther*. 1982 óta régi egyházi kórusművek hangszeres variációit produkálja. Az *Oh, happy day* világszerte sikert aratott.

A két alkotó 2010 óta dolgozik együtt.

Jelenetről jelenetre

Az oratórium cselekménye az 1521-ben Wormsban tartott birodalmi gyűléssel kezdődik, ahol Luthernek *V. Károly* császár és a főrendek előtt igazolnia kell azokat az egyházkritikai tételeit, amelyeket a wittenbergi vártemplom ajtajára szögezett ki. Vádlók és pártolók hangja szól meg már itt. Lara, a „markotányosnő” elénekli, hogy gyermekként együtt játszott Lutherrel. Itt tűnik fel a nagy viharélmény, amely megfordította Luther életét.

A nagy érdeklődéssel Wormsba várt Luther a körülötte kialakult kultusz ellen szól, amint megérkezik a császárvárosba. Lázítóként és szabadítóként fogadják, ezt teljes félreértésnek tartja. A nép figyelmét magáról az Igére fordítja, mert az abban szereplő igazság tesz szabaddá. A nép, mely körülveszi, megdöbbenve kérdezi, mit jelentsen ez.

A következő jelenetben *Johann Froben* – bázeli kiadó és nyomdász – Luther kinyomatott iratait kínálja a tömegnek. A nem sokkal korábban megszületett könyvnyomtatás forradalmi eszköz, hatalmas segítség volt a reformáció eszméinek terjesztéséhez. Az új gondolatok nem marad-

tak a kolostorok mélyén, hanem sokszorosítva terjedtek ezres, tízezes példányszámban. A Gutenberg-galaxis első produktumai nélkül Luther eszméi rejtve maradtak volna. Talán a reformáció is késett vagy más formában jelentkezett volna. Akkor és ott viszont a csúcstechnológia Isten és Európa s az üdvösség szolgálatában állt. Micsoda isteni előkészítés, rendezés!

A wormsi dómban *Johannes Faber* dominikánus szerzetes – ez már egy újabb jelenet – Luther ellen tüzei beszédével a népet. A hallgatóságban helyet foglaló fejedelmek és császári hivatalnokokat arra biztatja, ne gyakoroljanak kegyelmet a tévtanítóval szemben.

A hetedik jelenet az önálló gondolkodáshoz szükséges erőforrást állítja elé, ez az *ima*. Luther imákban erősödik meg nézetei igaza felől, amelyeket aztán a világi tekintélyek előtt rendíthetetlenül szólalt meg. Lutherrel szemben a bűnbocsátó cédulák gyakorlatát védelmező prédikátor próbálja igazolni az isteni kegyelem pénzért történő árusításának helyességét.

V. Károlyt látjuk a következő jelenetben tanácsadói társaságában. Megfogalmazzák: a politika nem a morálról és a jogról szól, hanem egyes-egyedül a hatalom megtartásáról. Ez határozza meg a császár hozzáállását Lutherhez. Neki a pápa támogatására van szüksége hatalma megőrzéséhez, s ennek nem állhat útjába holmi szerzetes.

A birodalmi gyűléshez induló Luther Isten gyermekeinek biztató tömegén halad keresztül. Az első meghallgatáson írásait igazolja. A dominikánus szerzetes tanai visszavonását követeli tőle, de Luther nem mondhat ellent saját lelkiismeretnek. Még nem tudja kimondani a döntő szót, így a meghallgatás sokakban csalódást kelt.

A „másik” igazság

A tizenkettedik jelenet azt az eseményt idézi fel, amikor Luther kiszögezi tételeit a wittenbergi vártemplom ajtajára. Az az érzés, hogy Isten olyan, mint az erős vár, sokakban új öntudatot ébresztett.

A „szent üzletről” beszél a következő jelenetben *Anton Fugger*, a híres augsburgi bankház tulajdonosa munkatársainak. Kiderül: Luther bűnbocsátócédula-ellenessége nemzetközi bankválsággal fenyeget, mivel a cédulák jelentik az európai hitelrendszer fő tartópillérét. Ez az igazi kockázat és veszély. A pápa céduelaediktuma szinte értékpapírként szerepel. A nemzetközi pénzügyi

érdekeket veszélyezteti Luther nézete és fellépése. Ha a bűnbocsátó cédulák üzlete dugába dől, a birodalmi pénzügyi rendszer összeomlik. Ez valóban rettenetesen nagy tét: vagy stabil, fenntartható pénzügyi rendszer rafináltan megvett milliárdnyi bűnbocsátó cédulával, vagy az Igazság. Micsoda démoni alternatíva már akkor!

A tizennegyedik jelenetben *Melanchthon* Luther wormsi szállása előtt adja tudtul a tömegnek, hogy a doktortól mély kétségek gyötrik. A néző megtudja, melyek azok a kérdések, amelyekkel mint démonokkal vívódik a fiatal reformátor. A tét nagysága tudatosan benne. Pál *Római levele* jön lelke támogatására, az ígék nyomán belső békehez és bizonyossághoz jut. Az Ige szólt hozzá – ha Isten velünk, kicsoda ellenünk? A kocka el lett vetve.

Új reménnyel tekint ki Luther a következő reggelen wormsi szállása ablakán. Sorsárul s ügye jövőjéről ezen a napon születik döntés. De elhatározza: az evangélium igazságából hajszálnyt sem enged, történjék bármi. Döntése: „Semmit nem vonok vissza.”

A császári szálláson két látogató jelenik meg egymás után, hogy a császári döntést befolyásolják. *Frigyes* szász választófejedelem az első. Emlekezteti a császárt: azzal a feltétellel mondott igent megválasztására, hogy Lutherrel nem történik semmi baj. Ehhez az ígéretéhez a császárnak tartania kell magát. A másik látogató a dominikánus szerzetes, Faber, aki viszont a pápának tett ígéretére emlékezteti a császárt, arra, hogy Luthert elítéli. A császár ahhoz az uralkodói cselhez, praktikához tartja magát, hogy a viszályokból kihúzza magát, s mindenképp magának kovácsol előnyt. A jelenet címe: „Nem hallok, nem látok, nem beszélek.”

Arany és lélek, pénz és egyház korrump cinkossága

Aztán felgyorsulnak az események. A markotányosnő, Lara arról énekel a tömegnek, hogy hosszú idő után találkoztott végre itt Lutherrel. Egyháza kitaszította Larát, mert szülei nem tudták a járadékot megfizetni, Luther azonban Isten szeretetével hívogatta vissza a templomba.

A tizennyolcadik jelenetben látjuk a második meghallgatást. Luther felémelt fővel áll a császár és a főrendek sokadalma előtt. Elutasítja a tanai visszavonását követelő felszólítást. Állításainak cáfolatát kéri ellenfeleitől. A római egyházat hamis szövetséggel vádolja, az arany és a lélek, a pénz és az egyházi hatalom korrump szövetségével, cinkosságával. A csá-

szárt a darab az egyiptomi fáraóhoz hasonlítja. Az uralkodó magánkívül van. Máglyán szeretné már látni ezt az izgató reformátort.

Csakhogy ott van Frigyes választófejedelem. Ő védelmet ígért és nyújtott Luthernek. Elindul hát az éjszaka leple alatt Szászország felé. Az üldöző fegyveresek elől a választófejedelem Wartburg várában rejti el, „házi őrizetben” a reformátort. Áldásá számára és a németiségnek meg a világnak is ez az őrizet: megszületik a teljes Biblia német nyelvű fordítása. Mindenki olvashatja, hogy kezdetben volt az Ige, és most is valami nagy isteni dolog történik: reformáció, nagy átalakulás, a világ megszólítása nemzeti nyelven az örömhírral, a szabadítás, a bűnbocsánat, az örök élet evangéliumával.

Szokatlan, de személyes a záró kép. A huszadik jelenetben mindegyik szereplő kilép szerepéből, és személyesen ad választ, fogalmazza meg gondolatait arra a kérdésre, kicsoda neki Luther.

Németországban ismét történik valami

Ezt jól lehet érezni e darabból. A sokrétű, olykor mellbevágó, a politikát, a banki világot, az egyházi korrupciót és az erkölcsstelen hatalmi praktikákat leleplező isteni Ige pörölye alatt nemcsak a történelem tisztul, de a nézők is. Az Ige ellenállhatatlan ereje a rockoratóriumon keresztül ma is gyakorolja felszabadító, katartikus élményt, megújulást, szemlélettisztulást, felismeréseket kiváltó hatalmát. Egyfajta mai reformációt inspirál a „semper reformare debet”, „mindig reformálni kell” hatalmas zenei élménye és üzenete segítségével! Isten útjai valóban kifürkészhetetlenek!

Az igazságnak a darabban hirdetett üzenete méltó zenei előjátéka lesz a reformáció kezdete ötszázadik évfordulójának. „Merjetez önállóan gondolkodni, ahogyan Luther tette!” – mondta Kunze, a szövegíró az egyik sajtóbeszélgetésen. Mert ma az önálló gondolkodást sokféle módon manipulálják: médián, szellemi és módi divattrendeken, politikán, mesterseges bankválságokon és még annyi más ördögi praktikán keresztül.

„Sokszor hajlunk arra, hogy azt tegyük, amit a többség helyesnek tart.” Az önálló gondolkodással pedig tartozunk magunknak, Luthernek, de legfőképpen az Igazságnak.

Igen, Németországban ismét történik valami... Jó lesz odafigyelnünk erre s felismerni az aktuális üzenetet, ahogyan eleink majdnem fél évezrede tették.

■ DR. BÉKEFY LAJOS

Nagy a forróság az egész országban. Ez kihát az élet minden területére. Nehezebb a munkavégzés, fáradékonyabbak, ingerlékenyebbek vagyunk. Sok figyelmeztetés és jó tanács elhangzik, hogy mit tegyünk önmagunk védelmében. Ez nagyon-nagyon fontos! De ugyanilyen fontos, hogy törődjünk szellemi környezetünkkel is. Hogy a hőség miatt el ne veszítsük lelki egyensúlyunkat és józanságunkat.

A türelmetlenségre és önzésre gondolok. Jobban útban van a másik ember, nehezebb elviselni a más véleményét, erővel akarunk érvényt szerezni véleményünknek, és figyelmen kívül hagyjuk a másikat. Honnan jön elő ez a magatartás? Talán gyermekkorból.

Amikor a boltban sorban álló édesanya a pénztár előtt a hosszú és tömört csokispolc mellett kell, hogy elhaladjon, kisgyermek pedig még levonne valamit, mit csinál a gyerek, ha a szülő ezt nem engedi? Hasra vágódik, és sír. Az anya pedig, hogy ne legyen nagy a feltűnés, azonnal enged neki. Ebből az következik, hogy a gyerek legközelebb is az akaratérvényesítés e bevált eszközhöz folyamodik majd. Fel-nőttként pedig mit csinál? Erőszakos lesz, esetleg kiabál a beosztottjával, a családjával. És a kiabálás gyermekkori regresszió: a gyermek hasra vágódik, a felnőtt pedig kiabál...

Hőségriadó! Nem kell ennek így lennie. Kapunk figyelmeztetést is:

Hőségriadó

„Számolj tízig; csöndesedj el az Úr előtt.”

Nem mindig neked van igazad. Te sem láthatod át a teljes valóságot. Befolyásolhatja az álláspontodat emberek véleménye, a sajtó hírfolyama. Biztos, hogy ezek föltárják az igazságot minden részletét? Nem célzatosan írták vagy mondták véleményüket? A legkritikább az, hogy első kézből értesülsz a dolgokról. De még akkor is lehetsz valaminek a hatása alatt.

Nem kell mindig kivívni az igazunkat. Tanulj meg engedni. Nagyobb elégtételt ad, amikor napok vagy évek múlva azt mondja a másik fél: tényleg úgy lett volna jobb, ahogy te mondtad.

Nézd a dolgokat a másik szemszögéből, szempontjából is. Nézd Krisztus szemén át. Ha a másik helyében lennél, ugyanígy döntenél? Milyennek látod magadat kívülről ebben az ügyben? Nézd úgy magadat, mintha a tévében szerepelnél, és lekapcsolták volna a hangot. Nem egy szálnalmas alak hadonászik, vörösödik kidagadt ütőerekkel, és ül le megsemmisülve, mint az Európai Parlamentben történt valakivel?

Érezz együtt a másik emberrel. Éld bele magad a helyzetébe. Neked hogy esne, ha nem hallgatnának meg, ha beléd fojtának a szót, ha nem válaszolhatnál a kérdésekre vagy vádakra? Adj irgalmat, ahogy Jób is kérte barátait.

Tartsd észben, hogy az igazságot szeretetben kell elérni. Inkább kevessebbre juss, de békességben maradj. Mit ér az igazság, ha nem értik meg, ha nem meggyőzéssel és meggyőződéssel mondanak igent a felek egymásnak?

Bizony a hívó emberek és közösségek életébe is beszüremkedik az a vágy, hogy mindenáron kivívjuk a magunk igazát. Így vész össze két testvér, két gyülekezeti tag. Így szakadhat ketté egy presbitérium. És így lehet magányossá egy „nagy” vezető.

A középkori egyház is megharcolta ezt a küzdelmet. A más látás csoportot – ha nem nyilvánította eretneknek – befogadta, és engedte például szerzetesrenddé alakulni a nagy egyházon belül, a maga szabályaival, lelkiségével. A 19–20. századi finn egyház a négy ébredési mozgalmat nem kizárta, hanem befogadta. Ők pedig azt mondták, hogy amíg az evangéliumot hirdethetjük, és a templomban az Igét fölolvassák, addig maradunk a meglévő keretek között.

Ma is így igyekszünk elfogadni a különféle hívőket, mert Krisztusban egyek lehetünk. Ehhez a fizikai és lelki hőségben csak az kell, hogy Jézusra figyeljünk, aki a „mindenáron” útja helyett egy „kiváltképpen való utat” mutat nekünk – ez a szeretet (1Kor 12–13). „Csillapodjál le az Úrban, és várjad őt.” (Zsolt 37,7)

■ SZÉLL BULCSÚ

SEMPER REFORMANDA

„A sacramentum, azaz a külső jegy a kenyér és bor formájában, alakjában van foglalva, amiképpen a keresztség a vízbe. A kenyér és bor élvezése azonban evésével-ivással történik, míg a keresztség vizét belemerítéssel vagy meghintéssel használjuk. A sacramentumot, vagyis a jegyet ugyanis meg kell kapnunk, vagy legalábbis kívánnunk kell, hogy használhasson, jóllehet manapság nem adják a népnek mindkét alakját mindennap, miként hajdan. Ez nem is szükséges, mert a papság amúgy is naponként élvezi a nép előtt (vagy helyett?), s elég, ha a nép csupán naponként kívánja, de jelenleg csak egyik alakjában kapja, ahogyan a keresztyén egyház rendeli és adja.

Én azonban jónak tartanám, ha az egyház egyetemes zsinaton újra elrendelné, hogy minden embernek mindkét szín alatt adják, ugyanúgy, mint a papoknak. Nem azért, mintha nem volna elegendő egy

szín alatt is, hiszen elegendő még a hitben való vágyódás utána, amint Szent Ágoston is mondja: »Miért készülsz rá gyomroddal és fogaddal? Csak higgy, akkor már élvezted is a szentséget.« Ellenben igenis az volna a szentséghez méltó és helyes, ha a színét és alakját nem töredékesen és részben, hanem egészen adnák. Amiképpen a keresztségről is mondtam, hogy megfelelőbb lenne, ha azt teljes vízbe merítéssel végeznék, nem csupán meghintéssel, mégpedig azért, hogy a jegy teljes és hiánytalan legyen. Ez a szentség meg épenséggel a teljes egyesülést és a szentek osztatlan közösségét jelenti, amint még hallani fogjuk: ez hát a szentségnek csupán egyik része, nagyon tökéletlenül és hiányosan jelképezi.

Nem is jár a kehely használata olyan nagy veszéllyel, mint gondolják, mert bizony a nép nagyon ritkán él ezzel a szentséggel. De meg Krisztus, aki jól tudott minden bekövetkező veszélyről, mégis mindkét szín alatt rendelte, hogy az ő összes keresztyén hívei így éljenek vele.”

► Luther Márton:

Krisztus valóságos szent testének sacramentumáról
(Wiczian Dezső fordítása)

HETI ÚTRAVALÓ

„Isten a gőgösöknek ellenáll, az alázatosoknak pedig kegyelmet ad.” (1Pt 5,5b)

Szentháromság ünnepe után a 11. héten az Útmutató reggeli és heti igéi – kevély és alázatos népek s emberek sorsa által – figyelmeztetnek: mindig kegyelemre szorulunk (lásd Péld 3,34 és Jak 4,6)! „Krisztus által, hitben van menetelünk ahhoz a kegyelemhez, amelyben állunk, és dicsekedünk is azzal a reménységgel, hogy részesedünk Isten dicsőségében.” (Róm 5,2; Lk) Jézus elnémitja a dicsekvőt, és az alázatos felmagasztalja; a farizeus és a vámszedő kétféle imádságát így értékeli: a bűnbánó bűnös „megigazulva ment haza, nem úgy, mint amaz. Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik.” (Lk 18,14) Luther is figyelmeztet: „Nem állhat meg Isten előtt, aki földig nem alázódik. Ha csak ujjnyival a felebarátom, sőt a legkomiszabb bűnös fölé toloom magamat, Isten megalázza.” Kérd őt: „Könyörülj rajtam, Uram, mert erőtlén vagyok.” (GyLK 673) „Isten... az ő nagy szeretetért... minket is, akik halottak voltunk az vétkek miatt, életre keltett Krisztussal együtt...” Pállal valljuk: „Hiszen kegyelemből van üdvösségetek hit által, és ez nem töletek van: Isten ajándéka; nem cselekedetekért, hogy senki se dicsekedjék.” (Ef 2,4–5,8–9) Megüzente prófétája által: „...én, az Úr; teszem alacsonnyá a magas fát, és magassá az alacsony fát.” (Ez 17,24) Ezért: „Alázatok meg tehát magatokat Isten hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején.” (1Pt 5,6) A romlott Sodoma népe ezt nem tette, nem is volt közöttük tíz igaz ember; csak Lót s két leánya élte túl ezt az ítéletet: „Az Úr pedig kénköves tüzes esőt bocsátott Sodomára és Gomorára... Így pusztította el azokat a városokat és azt az egész környéket...” (1Móz 19,24–25)

Egy pogány nő viszont alázatosan s kitartóan kérte Jézust, szaván fogva, Urának nevezve: „Uram, a kutyák is esznek az asztal alatt a gyermekek morzsáiból. Jézus ezt mondta neki: Ezért a szavadért, mondom, menj el, leányodból kiment az ördög.” (Mk 7,28–29) Péter inti az idős és a fiatal gyülekezeti tagokat: „A... presbitereket tehát kérem...: legeltessétek Isten közöttetek levő nyáját... önként... készségesen... mint akik példaképei a nyájnak. (...) Ugyanígy, ti, ifjabbak, engedelmeskedjétek az idősebbeknek, egymás iránt pedig valamennyien legyenek alázatosak...” (1Pt 5,1–5a) Már megtanulta a leckét, amikor a főpap udvarán háromszor is letagadta, hogy ismeri Jézust. „Ekkor megfordult az Úr; és rátekintett Péterre” – szelíd szemmel, s ő visszaemlékezett Jézus szavára. „Azután kiment, és keserves sírásra fakadt.” (Lk 22,61.62) Ez az Istenben bízó, hozzá hű maradt s megigazult, választott nép háláéneke: „Erős a mi városunk (...). Bízatok az Úrban mindenkor, mert az Úr a mi közsiklánk mindörökké!” (Ézs 26,1.4) Fél évezrede zenghetjük: erős várunk az Úristen! És mi hálát adunk, mert: „Eljött hozzánk az üdvösség, / Mely kegyelemből árad; / De a hit Krisztusra tekint, / Ki örök érdeme szerint / Közbenjáró lett értünk. // Dicsőség legyen Istennek / E drága ajándékért, / Atya, Fiú, Szentléleknek / Csodás nagy irtalmáért!” (EÉ 320,1.6)

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Meghívó kiállítás megnyitóra

A Tessedik Sámuel Evangélikus Szeretetszolgálat és a Tessedik Sámuel Alapítvány tisztelettel meghívja Önt, családját és barátait augusztus 15-én 17 órára a Tessedik Galériában (Gödöllő, Lumniczer Sándor u. 4.) rendezett kiállítás megnyitójára.

Címe: 77 rajz – A Családok Átmeneti Otthona gyermek lakóinak alkotásai.

Foglalkozásvezető: Bada Márta festőművész. Köszöntőt mond Roszík Ágnes intézményvezető. A kiállítást megnyitja Szekeres Erzsébet textilművész, közreműködik Dezső Piroska (hegedű), Soós Gabriella (zongora).

Megtekinthető szeptember 15-ig kedd kivétel mindennap 15–18 óra között, illetve előzetes bejelentkezéssel más időpontban is. Telefon: 30/563-4737.

Ajándék a tónál

Mint a hattú rópte a tó felett. Csak ennyi az egész. Egy perc, egy pillanat. Röpke kis semmisség. Néha ennyinek tűnik csupán maga az élet is. Hisz igaz az, ami meg van írva: „Életünk ideje hetven esztendő, vagy ha több, nyolcvan esztendő, és nagyobb részüket hiábavaló fáradság, olyan gyorsan eltűnik, mintha repülénék.” (Zsolt 90,10)

Olyan gyorsan múló, olyan hamar eltűnő minden... És ez nagyon nehéz... Ez nagyon fáj...

Olyannyira, hogy néha egyenesen azt kérdezem magamtól: vajon van-e értelme ennek az egésznek, van-e értelme bárminek is, bármilyen tervnek, célnak és elgondolásnak egyáltalán...?

Ha van kiért vagy miért élni, akkor van, de persze, valahogy mégis, mindezzel együtt is olyan, de olyan rövid ez az életű kiszabott leheletnyi idő...

A napok néha apró homokszemekként peregnek, ám többnyire tovasuhanak, mint a gyorsvonat; épp csak felébredtem reggel, és máris este van...

Múlik az idő, eliramlik az élet. Mint a hattú rópte a tó felett. Csak ennyi az egész. Egy perc, egy pillanat. Röpke kis semmisség, és mégis, a szenvedésről néha úgy érzem, egyenesen napokat, éveket rabol el tőlem, értékes, gyorsan múló időmből, ezért minden rosszat gyorsan elkergetnék, ha tehetném, és persze két kézzel, szorosan markolnám a boldogság ritka másodperceit.

Mint most is, ebben a békés, nyári csendben a tóparton, ahogy nézem a hattú róptét a víz felett. Korán reggel van, messze a forróság, ilyenkor szerencsére még az igazak álmát alusszák a később érkező és hango-

san sikítózó, lubickoló gyerekek és labdázó, úszkáló felnőtt kísérőik.

Csend van bennem és körülöttem, és ez jó. Hálás szívvel szívom magamba a tó zöldes vizének, a nádasnak és az apró halaknak a látványát. És őszintén örülök annak a kicsiny békának is, amelyik előttem bukkan fel a vízből egy pillanatra. Csak hallgatók, nézelődöm, és mosolyra fakaszt minden, ami a szemem elé tárul: a felhő az égen, a riadtan tovasuhanó kis vízisikló vagy épp a vadkacsa hápogása.

Áldottnak érzem magam. Pedig mindössze pár pillanat az egész. Néhány perc. Röpke kis semmisség voltaképp, egy váratlan, ám annál szebb apró ajándék – odafentről. Egy jel, hogy élni jó, és élni érdemes. Köszönet érte.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Narcizmus – sokba kerül

Vajon milyen kapcsolat van a cég vezetőinek egója és a cég sikere, eredményessége közt? Ezt az érdekes kérdést vizsgálta egy kutatás, amelyet az ausztráliai Macquarie Egyetemen végeztek. A kutatásról készült tanulmány szerint – amely megjelent a *ChiefExecutive.net* honlapon is – érdekes összefüggést tártak fel a kutatók a vezérgazdagok narcizmusa és cégük részvénypiaci teljesítménye között.

A kutatók az igazgatók nyelvhasználatát vizsgálták, közelebről azt, tipikusan milyen személyes névmásokat használnak, amikor megbeszélnek a részvényesekkel a negyedéves osztalékot: az *én* vagy *engem* szavakat, melyek személyesen az igazgatókra utalnak, vagy a *mi*, illetve *minket* névmásokat, melyek inkább a vezetői csapatra vagy éppenséggel a cég teljes állományára vonatkoznak?

A kutatók megállapították, hogy a legkevésbé narcisztikus ügyvezetők által – akik kevésbé voltak hajlamosak az *én*, *engem* kifejezéseket használni – vezetett cégek részvényei kétszer olyan jól teljesítettek, mint versenytársaik. Hasonló kutatást végeztek Amerikában is. Jóllehet a kontraszt nem volt ekko-

ra, de az eredmények ott is azt mutatták, hogy az alázatosabb vezetők jobban teljesítettek, mint versenytársaik.

Manapság a médiában gyakran látunk ügyvezető igazgatókat, a kereskedelmi tévében, rádiókban és a nyomtatott sajtóban reklámozzák saját cégüket, termékeiket és szolgáltatásaikat. Ezek a vezetők gyakran saját jogon válnak hírességek. De a „celebség” nem mindig hozható összefüggésbe a sikerrel.

A felmérés eredménye nem volt annyira meglepő. *Jim Collins* a *Good to Great* című könyvében (*magyarul: Jóból kiváló – A tartós üzleti siker elemei*, HVG Kiadói Rt., 2013) azt írta, hogy a legjobb vezetők – „az 5-ös szintűek” – „szerények, határozottak, alázatosak és rettenthetetlenek”. Collins rámutat, hogy ezek a vezetők „soha nem akartak világra szóló hősök lenni. Soha nem igyekeztek arra, hogy piederasztálra kerüljenek, vagy megközelíthetetlen hősökké váljanak. Ránézésre hétköznapi emberek, akik rendkívüli eredményeket értek el.”

Az őszinte alázat visszatérő téma a Bibliában. Olyan erény, amely sajnos gyakran hiányzik a csúcsvezetőkből.

Néhány példa arra, mit mond róla a *Példabeszédek* könyve.

Az alázat megelőzi a tisztességet, és megment a veszedelemtől. A büszkeség – az alázat ellentéte – vakká tehet a gyengeségeinkre. Az alázat lehetővé teszi az őszinte önbecsülést, és elfogadja mások tanácsát, segítségét. „Az összeomlás gőg előzi meg, a bukást pedig felfuvalkodottság” (Péld 16,18) „Aki romlás vár, annak fölfuvalkodik a szíve, de akire dicsőség, az alázatos.” (Péld 18,12)

Az alázatnak meglesz a jutalma. Nem kell, hogy anyagiak miatt legyünk alázatosak, de az alázat gyakran jutalommal jár. „Az alázatnak és az Úr félelmének jutalma gazdagság, dicsőség és élet.” (Péld 22,4)

Az alázat elismerést hozhat. Ha valaki megpróbálja saját magára irányítani a figyelmet, az gyakran visszafelé sül el, és szégyenhez vezet, nem dicsőséghez. „Ne tetszelegj a király előtt, és az előkelők helyére ne állj, mert jobb, ha azt mondják neked, hogy jöjj előbbre, mint ha megaláznak egy előkelő előtt, akit magad is látsz!” (Péld 25,6–7)

■ RICK BOXX

Forrás: Monday Manna

NAPPOS OLDAL

Szerkesztette: BODA ZSUZSA

Hóbagoly

Csak valamivel kisebb az uhunál. A hím hóféhér, a tojó fehér alapon fekete harántvonallakkal tarkált.

Fészkelő hazája Eurázsia és Amerika legészakibb tájai, a fátlan sziklás tundra, de megtelepszik a vizek közelében is. Kedveli azokat a részeket, ahol olyan kiemelkedő halmok vannak, amelyeken a hó hamarabb elolvad – gyakran fészkelőhelyül is ezeket választja.

Költési ideje nagyban függ az adott terület éghajlati viszonyaitól és a mindenkori időjárástól, de általában május közepe és június eleje közé tehető. Fészket – a legtöbb bagolyhoz hasonlóan – nem épít. A tojó se-

MESÉLNEK AZ ÁLLATOK

kély mélyedést kapar, és addig forgóldik benne, amíg megfelelőnek nem találja a tojásrakáshoz. Fészkelja általában öt-kilenc tojásból áll, de amikor sok a fő táplálékát képező lemming, akár tucatnyi vagy még több is lehet a fészkekben. A tojások a puha moha- és zuzmóaljzaton fekszenek.

A tojó három-négy naponta rak egy tojást, de mert hamar kotlani kezd, a fiókák különböző időben kelnek, és jelentős nagyságkülönbségek vannak közöttük.

A hím nem kotlik, hanem a környéken őrködik, vadászik, és lemminkeket hoz a párjának. Amíg a fiókák kicsinyek, számukra is ő hordja az eleséget, de a hozott zsákmányt a tojó osztja szét a sok éhes fióka között. Eleinte apró darabokat ad a csőrükbe, de később a fiókák már egészben is lenyelik a hozott rágcsálókat.

Ha ragadozó, például sarki róka közeledik, a hím nyomban megtámadja, és addig vagdos rá, amíg el nem űzi a környékről. Különösen sok dolga akad, amikor a már nagyobb-

bacskai fiókák elhagyják a fészket, és szétmászálnak.

A hóbagoly főként a szürkületi órákban és nappal vadászik. Kiemelkedő ponton ülve figyel a környéket, és ha lemming bukkan fel, nyomban lecsap rá. De vadászik hófajdokra, víz közelében kacsákra és sirályokra is.

Kóborló madár, főleg a fiatal hóbagolyok Közép-Európába is eljutnak. Néhány alkalommal hazánkban is megjelent egy-egy példány. Legutóbb idén márciusban figyeltek meg egyet Bóly környékén. Több napig volt ott, sokan látták, aztán eltűnt.

■ SCHMIDT EGON

Kérdések

1. Mit gondolsz, milyen súlyú egy hóbagoly?
2. Vajon milyen színűek a tojásai?
3. Mennyi időskorukban tudnak repülni a fiókák?

Valaszok
1. A hím körülbelül 1500 gramm.
2. Fehérek.
3. 40-50 naposan.

Albert és Pongrác lovag kalandjai

▶ **Hatrészes sorozatunk végéhez értünk, amelyben Albert és Pongrác lovagnak segíthettek. Szakáll király vitézeinek ez alkalommal olyan bibliai rejtvényeket kellett megoldaniuk, amelyekben bárányról is szó esik. Az összegyűjtött megfejtéseket szeptember 1-jéig küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangélikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár.**

GYERMEKVÁR

6.

Szakáll király a trónteremben várta hűséges lovagjait. Amikor Albert és Pongrác lovag belépett, mosolyogva köszöntötte őket.

– Legyetek üdvözölve! Könyvmoly könyvtárostól tudom, milyen szorgalmasan dolgoztok dédapám, Bajusz király juhásztorának rejtvénytekerésén. Hogy haladtok vele?

– Most érkeztünk el az utolsó feladathoz, felséges királyunk – szölt Albert lovag.

– Sok hasznos dolgot megtudtunk, a rejtvények megfejtését kihívásnak éreztük.

– Ha végeztetek vele, hozzátok el a megfejtett tekerceset! Én is látni szeretném.

– Így lesz – hajoltak meg a lovagok, majd a vár halastavához mentek, ahol letelepedtek az egyik padra, és olvasni kezdték az utolsó feladatot.

„Pünkösöd ünnepe után még több követője lett Jézusnak. Messze vidékekre is eljutott tanításának a híre. Egy nap az Úr angyala azt mondta Fülöpnek: – Menj el a Jeruzsálemből Gázába vezető útra, amely néptelen!

Fülöp nem kérdezett semmit, hanem elindult. Az Úr ugyanis tudta, hogy az

etióp királynő kincstárnoka megy majd arra a hintóján. Ő ugyan nem Izrael népéhez tartozott, mégis a jeruzsálemi templomba ment imádkozni. Ott vett ott egy ézsaiási tekerceset, és azt olvasta a hazafelé vezető úton.

Akkor a Szentlélek azt mondta Fülöpnek:

– Menj oda, és csatlakozz ahhoz a hintóhoz!

Fülöp odafutott hát, és hallotta, amint az udvari főember Ézsaiás próféta szavait olvassa.

– Érted is, amit olvasol? – kérdezte Fülöp.

A kincstárnok csodálkozva nézett fel az olvasmányából.

– Hogyan érthetném, amíg valaki meg nem magyarázza? Ha te tudsz segíteni nekem, ülj fel ide, mellém! Épp ezt a részt olvasom: »Amint a juhott levágni viszik, és amint a bárány néma marad a levágója előtt, úgy nem nyitja meg a száját.« Kiről szól ez a szöveg?

Fülöp akkor elkezdett prédikálni Jézusról. Később vízhez értek, a főember pedig azt kérte Fülöptől, hogy keresztelje meg őt. Így lett az etióp kincstárnok Jézus követője.

– Nézd, de furcsa ez a kép! – kiáltotta Pongrác lovag. – Mennyi minden nem illik ide!

– Igen, a feladatunk is az, hogy számoljuk meg, hány oda nem illő részlet szerepel a képen – felelte Albert lovag.

HUMORZSÁK

Rosszcsont Petitől megkérdezik:

- Mi szeretnél lenni?
- Szőnyeg.
- Miért pont szőnyeg?
- Mert azt hetente csak egyszer verik.

– És mit csinált veled a doktor bácsi? – kérdezi a beteg Zolit a szomszéd néni.

– Tulajdonképpen semmit – gondolkodik el a gyerek. – Csak megfogta a csuklómat, és megnézte, jól jár-e az órája.

A tehén az a gép, amelyik ihatóvá teszi a füvet.

- Melyik madárnak nincs fészke?
- A kakukknak.
- És miért?
- Mert beköltözött a faliorába.

„Ez az orgona iránti szerelem”

Találkozás Teleki Miklós orgonaművésszel

► A siófoki evangélikus hívek ünnepi istentiszteleten adtak hálát negyedszázada felszentelt, *Makovecz Imre* tervezte templomukért – tudósítottunk nemrég. Az ünnep zárásaként emlékezetes koncertet adott a templom mesterorgonáján *Teleki Miklós* orgonaművész. Ebből az apropóból ültünk le beszélgetni pályáról, elhívásáról, megélt ökömenéről és *Johann Sebastian Bach* soha meg nem unható, csodálatos „arcairól”, de sok más is szóba került, nem utolsósorban a közel két évtizedes ismeretség okán. Persze evangélikus szá- lakat is kerestünk – és találtunk is...

– A zene iránti fogékonysága bizonyára kora gyerekkorában jelentkezett – de a sok-sok hangszer közül miért éppen az orgonát választotta? Kinek köszönhetően szeretete meg a hangszernek királynőjét?

– Az evangélikus *Johann Sebastian Bach* műveinek köszönhetően. Ének-zenei általános iskolába jártam, ahol mindennap volt ének-óránk, hetente pedig kórusfoglalkozás. Énektanárnőnk, *Cseszka Edit* – akire most is hálás szeretettel gondolok – nagyon figyelt rá, hogy rendszeres zenehallgatásban részesüljünk. A mai napig nem felejttem el: egyszer a zenehallgatás-óra egy román kiadású lemezt hozott be nekünk, amelyen többek között *Bach* művek is szerepeltek, egy német művész előadásában, a bukaresti rádió orgonáján. Rettentően megtetszett nekem ez a lemez, óra után kölcsönkértem a tanárnőntől. Szívesen odaadta. Hát, ez valami olyat indított el az életemben, ami azóta sem tűnt el. És az érzés intenzitása sem csökkent... Ez az orgona iránti szerelem, ha szabad így neveznem.

– Gondolom, orvos édesapja is szerette, hallgatta otthon a komolyzenét, de a három fiú közül Ön, a legkisebb lett zeneművész...

– Igen, így van, a szüleim mindig jártak az Operába, bérletük volt, apunak nagyon jó zenei memóriája volt. Ahogy visszaemlékszem, füttyült és énekelt fejből minden híres operaáriát. Nem biztos, hogy tökéletes tisztasággal, néha el is humorizálta a dolgot, de tudta. Édesanyjának is volt művészi affinitása, máig szép hangja van, jól énekelt, jól táncolt, tehát apai-anyai ágon, ha nem is professzionális szinten, de bennünk volt a művészetek és a zene iránti szeretet, érdeklődés.

– Az „ötödik evangélista” előtt úgy is tiszteleg, hogy kevesek által ismert műveit is felkutatja, játszza, illetve egy-egy koncertjén *Bach* több arcát is megmutatja hallgatóinak.

– *Bach* rendkívüli egyéniség volt. A zenetörténészek úgy szokták jellemezni, hogy ő foglalta össze, ő zárta le a barokk kort. Azt is tudjuk az életművéből, hogy szerette magát kipróbálni. Például *Vivaldi* zenekari koncertőit átírta orgonára. Arra is vette a fáradságot, hogy elgyalogoljon egyik nagy elődje, *Buxtehude* szolgálati helyére, hogy élőben meghallgathassa a mestert. Nyitott volt a kor alkotóira és művészi irányzataira. Különböző stílusokban alkotott – abszolút korszakos zseni volt. Életműve roppant gazdag. Mintegy tizenegy-tizenkét kötetnyi orgonaműve van – akad olyan orgonaművész, aki valamennyit megtanulja, eljátszza! A *D-moll toccata és fűgát* magam is nagyon szeretem, de igyekszem megmutatni mellette azokat a rejtejt értékeket is, amelyeket kevesek hallgatnak, ám legalább annyira csodálatosak.

– *Bach* egyes kompozícióiban egész kis kamaragyűjtést szólaltat meg egy szál orgonán – tudtam meg az Ön egyik CD-jét hallgatva.

– Ezek a triószonáták. Csodálatos művek. Hat ilyenről tudunk, a kor se-

máját követő, háromteteles darabok, tempójuk gyors-lassú-gyors, hihetetlenül változatosak, szerkesztési bravúr valamennyi. Technikailag nagyon látványos az előadásuk, hiszen az egyik kéz az egyik billentyűsoron játszik az orgonán, a másik kéz a másikon, a láb pedig a pedálbillentyűzeten. Tehát a kamarazenét az egy szem orgonaművész egymagában játssza. Izgalmas, de nem könnyű vállalkozás.

– És *Bach* „öt arca”? Aki nem járatos a komolyzenében, „csak” zene-rajongó, az hálásan fogadja a segítő kezét, az útmutatást, hogy mit is hallunk, mire kell figyelniünk...

– Ahogy egy zsenihez illik, műveiből akár öt külön világot is felfedezhetünk. Szerepel köztük lipcsei keltezésű – élete utolsó szakaszából datálható – mű, amely elképesztő, drámai arcot mutat meg. Van *bűnbánati* korálfeldolgozása, amely a befelé fordulás, a bűnök megbánásának és ezáltal a továbblépésnek az esélyét megadó, teológiai tanítású mű. Van *vidám, fiatalos, ünnepélyes* „*Bach*” is. Az előbb említett triószo-

orgona. Szerencsére megengedte, hogy közelről tanulmányozzam, a hangszerrel kialakuló kapcsolatot ez is segítette.

Érzem magamon, hogy az állandó templomi tartózkodás visszahat a lelkivilágomra. Nem tudom, orgonaművész kollégáim ezzel hogy vannak, de én valóban ökumenikus szemléletű vagyok. Reformátusnak keresztelték, de mindegyik felekezettel egyrészt jó viszonyban vagyok, másrészt minden felekezeti templomban – beleértve természetesen a zsinagógákat is – vannak koncertjeim. Ha a Dohány utcai vagy a szegedi zsinagóga orgonájára gondolok, el kell mondanom, csodálatos hangszerek vannak. Bejárok minden felekezethez, és ez nagy alázatra indít: tisztelem a hitük, a liturgiáik szépségeit, erősségeit. Az evangélikus egyházzal pedig több okból is kitüntetett a kapcsolat, sok baráti szál fűz hozzá. A siófoki gyülekezettel egészen közeli, baráti viszonyban vagyok, lelkesz úrral is, a gyülekezet tagjaival is. Legtöbbször ott gyakorolok a gyönyörű *Makovecz*-templomban. 2011-ben pedig ki is ne-

FOTO: GÁTI KORNÉL

náták felmutatják a *zsenialitás* arcát... De felfedezésre érdemes a *passacagliája* és *fűgája* is, amely egy témára írt huszonegy (!) változat – effajta művet nem is írt többet a mester, mert annyira jól sikerült... Elmélyedve bennük azt látjuk: ezek a *bachi* arcok végtelen gazdagságúak...

– *Lehotka Gábor* tanítványaként a váci templomok orgonáitól indulva a siófoki evangélikus templom orgonapadjáig bejárta az egész országot és a fél világot. Ez bizonyára adott egy széles ölelésű ökumenikus látásmódot. S arról is beszélgettünk, hogy milyen érzés az, ha valakinek a munkahelye a templom, az Isten házána szakraális tere.

– Mindkettő nagyon erősen hatott rám mindig. Gyerekkoromban a református templomban, ahová édesanyámék vittek, látta a nagytiszteletű úr, hogy nagyon érdekel engem az

veztek a templom címzetes orgonaművészenek.

– No, ez mit jelent?

– „Ingyenes állást”, szerződésben rögzített, de kifejezetten szolgálat jellegű státust jelent. Nem a másik fél, hanem én ragaszkodtam ahhoz, hogy kizárólag anyagi juttatás nélkül váljalom. A templom kiváló orgonáját felügyelhetem, ráhatással lehetek a zenei életre, ezt nagyon szép feladatnak tekintem. S ha szükség van rám, szívesen helyettesítem a kántor hölgyet, *Várdainé Szentes Mártát* is. Azt is mindig ingyen.

– Egy Önnel készült interjúban olvastam: „*Cerberusként* örzöm a lelkeszettel együtt a csodálatos környezetben lévő mesterorgonát.” Ezek szerint a páratlan templom orgonája is különleges darab?

– Nagyon, és számomra nagyon kedves hangszer! Volt egy igen ma-

Teleki Miklós Orgonaművészi diplomáját 1995-ben szerezte meg a Liszt Ferenc Zeneakadémián *Lehotka Gábor* orgonaművész növendékeként. 1993 szeptemberében elnyerte a budapesti nemzeti Liszt Ferenc orgonaverseny

gas színvonalon dolgozó cég Magyarországon, az Aquincum Orgonagyár. Sajnos a 2000-es évek elején csődbe ment. Egyik utolsó munkájuk volt a siófoki *Makovecz*-templom orgonája. Barokk stílusban épült, tehát a hangzási ideál, a sípsorok összeválogatása, a sípok mérete, megtervezése mind-mind barokk mintát követ. Ugyanakkor nem „kópiahang-

különdjárt. A budapesti *Honvéd férfiak* orgona- és zongorakisérőjeként kezdte pályáját. Sikeres koncerteket adott Európa számos országában és az Egyesült Államokban, rendszeresen koncertezik a budapesti Szent István-bazilikában. Elnyerte az Artisjus-díjat, számos szólólemez és egy zenei DVD-t adott ki.

A székesfehérvári Hermann László Zeneművészeti Szakközépiskola és Alapfokú Művészeti Iskola orgonatanára. Siófokon él, az evangélikus templom „címzetes orgonistájaként” a helyi komolyzenei koncertélet szervezője, a balatoni régió városai rendezett templomi koncertsorozat rendszeres fellépő művésze, de alkalmanként kántori szolgálatot is ellát a számára már otthonossá vált siófoki evangélikus gyülekezetben. A Siófoki Alkotók Körének tagja.

Kicsit problémának érzem a mai magyar zenetanításban, hogy talán túl sok az elmélet benne, több zenehallgatás és hangszeres zeneóra lenne jó. A sok különóra mellett, amelyre a tanítványaim még járnak, komolyan tervezni kell, hogy heti két zeneelmélet- és két hangszeres óra beleférjen a napirendjükbe.

– *Tanítás, koncertek a budapesti Szent István-bazilikában is, „cerberuskodás”, CD-k, DVD-k – de a sikerek ellenére bizonyára látja a pálya nehézségeit is. Nehéz ma megélni egy orgonaművésznak Magyarországon?*

– Ahogyan más művészek esetében, úgy a mi pályánkon is szükséges – a tehetség, a szorgalom, a kitartó munka mellett – szerencse is, hogy megtalálják az embert a lehetőségek. Tudom, nagyon kevés kollégának adatik meg, hogy nagy számban adjon koncerteket. Nagyon hálás vagyok azért, hogy én ezt megkaphattam, hogy benne maradhattam a zenei életben. Nem telik el úgy nap, hogy ezt ne értékelném.

– *Egy nagyobb koncertre mennyit kell készülnie?*

– Úgy vagyunk ezzel, mint az autószerelő azzal a bizonyos egy kalapácsütéssel... Amikor a megrendelő sokallja a munkadíjat egy kalapácsütésért, a szerelő azt mondja: „Mennyit kellett nekem azért tanulni, hogy éppen oda tudjak ütni, ahová kell!...” Bocsánat a profán történetért – nem akarok túlozni, de évek munkája van benne minden egyes koncertben. És persze konkrétan sok hét, esetenként több hónap gyakorlás. Ez szerintem – igényesen – csak így működik.

– *Nyáron sokan látogatnak el a Balatonhoz. Mit tud ajánlani, ha valaki a nyári estéken templomi környezetben, orgonamuzsikával szeretne lelkileg feltölteni?*

– Szeretettel várjuk a kikapcsolódni vágyókat a Balaton mellett négy városban is: Hévízen, Balatonfüreden, Balatonbogláron és természetesen Siófokon, az evangélikus templomban. A koncertekről megtalálhatók az információk az *orgona-koncertek.hu* oldalon. A szervezőket az motiválta, hogy aki a Balaton környéki világiasabb, kicsit „mondébb” programok helyett vagy mellett valami más szórakozásra vágyik, hadd találkozzon egy másik színnel is, akár *Bach* műveivel is a nyári estén. ■ STIFNER-KÓHÁTI DOROTTYA

SZEBERÉNYI GUSZTÁV PÜSPÖK EMLÉKEZETE

Egyházunknak hosszú évtizedeken át adtak „áróni” – lutheránus papi – családok hűséges lelképásztorokat, espereseket, teológiai professzorokat, püspököket, akik hitükkel és tudásukkal egész életükben szolgálták Istent. Az egyik ilyen család a *Szeberényieké*.

Szeberényi Gusztáv 1816. október 8-án született Kohanócon (Kochanovce, ma Szlovákia). Édesapja, *Szeberényi János*, a későbbi bányakerületi szuperintendens itt volt lelkész. 1819-ben őt a selmecebányai egyházközség hívta meg pásztorának, így fia Selmecebányán folytatta elemi és középiskolai tanulmányait. Még elemista volt, amikor édesapja Szecsőre küldte mint „cseregyermeket”, hogy tökéletesen elsajátítsa a magyar nyelvet. Németül is korán megtanult.

A selmecebányai líceumban tagja volt a diákok önképzőkörének. A líceum elvégzése után Pozsonyban folytatta tanulmányait. Franciául is megtanult, zenével is foglalkozott. A „docendo discimus” – „tanítva tanulunk” – el-

ve szerint közben nevelő volt pozsonyi családoknál.

Amikor pályaválasztásra került a sor, a lelkészi szolgálatot választotta élethivatásának. Nyilvánvalóan a szülői házból, édesapjának egyre nagyobb jelentőségű szolgálatából is indítékot kapott. Előtanulmányai után 1838-ban került a jénai egyetem teológiai karára.

A protestantizmus, a lutheri reformáció szülőföldjén tovább gazdagította ismereteit. Ellátogatott Weimarba, Eisenachba, Wartburg várba, Halléba, Göttingába, Berlinbe. Az egyházi élet mellett megismerhette a német politikai, gazdasági és társadalmi-kulturális életet is. Tudása gyarapodott, látóköre tágult.

1840-ben tért haza. Világosra került nevelőnek – *Székács József* ajánlatára – *bárá Bohus Jánosé*hoz. Itt négyszáz váltóforint fizetést és tízezer forint végkielégítést kapott. Elfoglaltsága mellett

szorgalmasan tanulta a bibliai szlovák nyelvet. A már ekkor is nagyon tekintélyes békéscsabai gyülekezetben szlovák nyelvű próbapredikációt tartott. Ennek eredményeként ide hívták meg segédlelkésznek az idős és betegeskedő *Broszmann Dániel* lelkész mellé.

Szeberényi János 1831-ben a bányai egyházkerület szuperintendense lett, ő avatta lelkésszé fiát 1843-ban, és maga mellé vette egyházkerületi segédlelkésznek. Fél év elmúltával a Hont megyei Egyházasmárára választották meg rendes lelkésznek. Tíz évig munkálkodott itt. Az egyházmegye is észrevette képességeit, mert egyházmegyei jegyzőnek is megválasztották. Itt alapított családot: feleségül vette a volt csövári lelkész árvaát.

1853-ban Békéscsaba hívta meg egyhangúlag lelkésznek a hetvennégy éves *Haan Lajos* mellé. A Szentháromság ünnepe utáni első vasárnapon iktatta be hivatalába *Placskó*

István szarvasi esperes. Új szolgálati helyén – tartalmában és formájában egyaránt sok irányban – bontakoztak ki igazán képességei. Haan Lajossal együtt sokat tett a Nagytemplom és a Kistemplom rendben tartásáért. Békéscsaba-Erzsébethelyen külön egyházközség alakult, templommal és egyházi épületekkel.

Nagy gyülekezetében megerőltető és kimerítő szolgálata mellett irodalmi tevékenységet is folytatott. Kiadta a szlovák nyelvű *Agendát*, magyar, szlovák, német nyelven a kis *Agendát*, konfirmációi kátét. Egyházmegyéje is méltányolta agilitását – 1867-ben főesperesévé választotta. Még ez évben a bécsi egyetem teológiai kara a teológia tiszteletbeli doktora címmel tüntette ki.

Egyre többen figyeltek fel működésére, és Székács József lemondása után, 1872-ben Szeberényi Gusztávot választotta püspökké a bányai egy-

házkerület. Október 1-jén iktatták be hivatalába. A nagy kiterjedésű egyházkerületnek több mint kétszáz gyülekezetében végezte tizenhét éven át hűségesen a reá bízottak meglátogatását – az adatok mögött vegyük észre a korabeli nehéz közlekedési viszonyokat is! –, és száznegyven végzett teológust avatott fel a lelkészi szolgálatra.

Működésével igyekezett elősegíteni, hogy a nemzetiségi kérdés kiélezése és mesterséges szítása helyett a gyülekezetekben és az egyházkerületben terjedjen a megértés, józanság és a hazaszeretettel összekapcsolt együtt munkálkodás.

Egyik hivatalos útjáról betegen érkezett haza, és 1890. augusztus 18-án meghalt. Temetése 21-én volt *Zelenka Pál*, *Baltik Frigyes* püspökök és *Bachát Dániel* budapesti esperes szolgálatával.

Emlékét kegyelettel megőrizzük. Hasznos élete pedig hasznos életfolytatásra serkent!

■ DR. BARCZA BÉLA

HIRDETÉS

Nevelőtanári állás

Keresztény elkötelezettségű középiskolai tanárokat (egy férfi és egy nő) keresünk szeptember 1-jei kezdéssel az Evangelikus Középiskolai Kollégiumba nevelőtanári állásra. Jelentkezési határidő: augusztus 20. Érdeklődni *Hegyváriné Pauló Mária* igazgatónál lehet a 20/824-9060-as telefonszámon.

Istentiszteleti rend • 2015. augusztus 16.

Szentháromság ünnepe után 11. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.
Lekció: Lk 18,9–14; 2Sám 12,1–15a. Textus: 1Kor 15,1–11. Énekek: 456, 402.

Budavár, I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Liszka Viktor; de. 10. (német, úrv.) Johannes Erlbruch; de. 11. (úrv.) Liszka Viktor; du. 6. Liszka Viktor; **Fébé, II., Hűvösvölgyi út 193.** de. fél 10. (úrv.) Gazsóné Verasztó Teodóra; **Sarepta, II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. Gazsóné Verasztó Teodóra; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) D. Keveházi László; **Csillaghegy-Békásmegyer, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Nánai László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstücker M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyer, IV., Megyeri Klub, Megyeri út 207.** de. 9. Solymár Péter Tamás; **Deák tér, V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smedéliusz Gábor; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (orgonazenés áhítat) Cselovszky Ferenc; **Fasor, VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **Józsefváros, VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 10. Gombkötő Beáta; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Gulácsiné Fabulya Hilda; **Ferencváros, IX., Gát u. 2. (katolikus templom)** de. 11. (úrv.) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. 10. Benkóczy Péter; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; de. fél 11. (úrv.) dr. Blázy Árpádné; du. 6. dr. Blázy Árpád; **XI., Németszőlgyi út 138.** de. 9. dr. Blázy Árpád; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) dr. László Virgil; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **Angyalföld, XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Grendorf Péter; **Zugló, XIV., Lócsei út 32.** de. fél 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. 9. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) dr. Szabó B. András; **Rákospalota, XV., Régi Fóti út 73. (nagytemplom)** de. 10. Ponicán Erzsébet; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Rózsalevél u. 46.** de. fél 11. Vető István; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. Vető István; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. ifj. Zászkaliczky Pál; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. ifj. Zászkaliczky Pál; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Kovács Áron; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Kovács Áron; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Hokker Zsolt; **Soroksár, XXIII., Otthon Közösségi Ház, Szítás u. 112.** du. 4. Győri János Sámuelné; **Budakeszi, Fő út 155. (gyülekezeti terem)** de. fél 10. (úrv.) dr. Lackner Pál; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Mátrászentimre-Bagolyirtás, Jókai u. 7–9., Fébé Názáret-temploma** de. fél 12. Deák László.

Istentiszteletek a Balatonnál

Alsódörgicse, Fő u. 43. de. 11.; **Balatonalmádi, Bajcsy-Zs. u. 25.** du. 4.; **Balatonboglár, Hétház u. 17.** de. 11.; **Balatonfüred, Bajcsy-Zs. u. 15.** de. 9.; **Balatonszárszó, Andorka Rudolf Evangelikus Konferencia Központ, Jókai u. 41.** de. 9.; **Balatonzepezd, Árpád u. 2.** de. 9.; **Fonyód, József A. u. 21. (protestáns templom)** de. fél 10.; **Hévíz, Helikon u. 6.** du. fél 5.; **Kapolcs, Kossuth u. 26.** du. fél 4.; **Keszthely, Deák F. u. 18.** de. fél 11.; **Kisdörgicse, Diófa u. du. 2.; Kötcse, Templom u. 7.** de. 10.; **Kővágóörs, Arany J. tér 2.** de. fél 12.; **Mencshely, Kossuth L. u.** de. 11.; **Nemesleányfalú, Nemesleányfalui u. du. 2.; Révfülp, Villa Filip tér 2.** de. 10.; **Siófok, Oulu park** de. 10.; **Sümege, Széchenyi tér 1.** de. fél 9.; **Szentantalfa, Fő u. de. háromnegyed 10.; Taliándörögd, Petőfi u. 1.** du. 2.; **Veszprém, Kossuth u. 4.** de. 10.; **Zánka, Rákóczi u.** de. fél 9.

Összeállította: Balla Mária

ISTENTISZTELET-KÖZVETÍTÉS A MAGYAR RÁDIÓBAN

Bemutatkozik a tállyai evangélikus gyülekezet

A tállyai evangélikus egyházközség 1784-ben alakult, de a gyülekezet múltja egészen a reformációig nyúlik vissza. *Szkárosi Horvát András*, a magyarországi reformáció kiemelkedő költője és *Károli Gáspár* későbbi gönci esperes és bibliafordító is szolgált a településen.

Tállya első evangélikus temploma *II. József* türelmi rendelete után épült, de néhány évvel később leégett. Sajnos az első anyakönyvek is a lángok martalékává lettek. E megsemmisült anyakönyvekben olyan bejegyzések is voltak, mint például *Kossuth Lajos* keresztelési adatai.

A ma látható műemlék templom több átalakítás után, 1892-ben nyerte el végleges formáját. 1992-ben teljesen felújították, az 1948-ban államosított iskolaépületben pedig gyülekezeti termet rendeztek be.

A tállyai evangélikus gyülekezet egészen 1956-ig önálló egyházközség volt. Az ekkor történt gyülekezeti

Evangelikus istentisztelet a Magyar Rádióban

Augusztus 23-án, a Szentháromság ünnepe utáni 12. vasárnap 16.05-től istentiszteletet közvetít a Kossuth rádió a tállyai evangélikus templomból. Igét hirdet *Asztalos Richárd* lelkész.

társulás révén nemcsak Tállya és Abaujszántó, hanem velük együtt a környező szórványok (Hernádbüd, Monok) evangélikusságának élete is összefonódott. Az itt élő evangélikusok számának drasztikus csökkenése miatt a legutolsó helyben lakó lelkész, *Gáll Sándor* halála után parókust nem iktattak be, a szolgálatokat miskolci, diósgyőri, illetve fanciesali lelkészek látták el. Ez az állapot egészen 2005-ig állt fenn, amikor is az

Északi Egyházkerület közgyűlése úgy határozott, hogy az említett településeket összevonva az észak-zempléni régió kis létszámú evangélikus gyülekezeteivel (Tokaj, Sárospatak, Sátoraljaújhely és a szlovákiai, magyar ajkú Nagytárkány) létrehozza a Tállya–Abaujszántó–Tokaj–Sátoraljaújhelyi Missziói Evangelikus Egyházközséget. 2013. január 1-jétől Tokaj és Környéke Evangelikus Egyházközség néven működik.

A nyolc szórványtelepülésen kezdetben havonta egy, majd a tokaji adminisztratív központ elkészülte óta havi két istentiszteletet, illetve bibliaórákat tartanak. Emellett Tállya ad otthont immár több mint huszonöt esztendeje a Borsod-Hevesi Egyházmegye csendesnapjának is minden év augusztusának utolsó szombatján.

Az egyházközségben 2010 óta *Asztalos Richárd* végzi a lelkészi szolgálatot. ■

HIRDETÉS

Olvassa az Evangelikus Élet digitális változatát!

DIGITALSTAND
www.digitalstand.hu

Bárhol vagyok,
velem vannak
a lapjaim.

WWW.DIGITALSTAND.HU

Képernyőhöz illő Evangelikus.hu

A Microsoft böngészője, az *Internet Explorer (IE)* mindig is hírhedt programnak számított a webfejlesztők körében. Nemcsak a sebességével voltak problémák, hanem a webes szabványok támogatásával is. Mivel azonban elég sokan használták, mindenki kénytelen volt a saját weboldalt felkészíteni arra, hogy majdnem olyan jól jelenjen meg az *IE* régi verziói alatt, mint a modern böngészőkkel. Eközben mindenki nézte a látogatói statisztikákat, hogy mikor csökken az elavult programot használók száma egy bizonyos határ alá, amikor már fel lehet hagyni a támogatásával.

Hasonlóan kezdődött a reszponzív weboldalak elterjedése, csak éppen a statisztikákban az egyre növekvő okostelefon- és tablethasználókat nézték, vagyis azt, hogy mikortól kell már a hordozható eszközökre optimalizált változatot is elkészíteni. Ez az idő elég hamar elkezelt.

Például a *Moly.hu* elmúlt havi félmillió látogatójának adatai alapján jelenleg a látogatók 67,64 százaléka használ asztali gépet vagy laptopot, miközben mobiltelefonról 26,79, tabletről pedig 5,56 százalékuk keresi fel a könyves közösségi oldalt. A legnépszerűbb böngésző a *Chrome* (51,94%), utána a *Firefox* (23,93%) és a *Safari* (8,31%) következik, az ötödik helyezett *Internet Explorer* (4,97%) pedig az *Android* beépített böngészője (5,85%) előzi meg.

A *Moly.hu* kellőképpen fel van készítve az okostelefonos látogatókra, ezért is nem véletlen a kézi számítógépek ilyen magas aránya: mivel

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Nagy Bence

az oldal könnyen használható mobilal, ezért használják is. És újabban a *Google* is jobb helyeken jeleníti meg a mobilbarát weboldalakat, mondván, kedvez azoknak, akik kedveznek a felhasználóknak.

Mindenképpen hasznos tehát, hogy az *Evangelikus.hu* fejlesztői mintegy két hónapja ebben az irányban frissítették az oldal kinézetét, azaz az evangélikus egyház központi weboldalának felépítése teljesen reszponzív lett, így a hívek kényelmesebben fogyaszthatják a hitükkel kapcsolatos híreket.

Az internet-munkacsoport köztudottan támogatja a nyílt forrású programokat, ami nem is csoda, hiszen az ilyen rendszerek nagy része ingyenesen hozzáférhető, és emellett biztonságos is, hiszen a világ minden tájáról dolgoznak rajta fejlesztők, hogy jobb és jobb legyen. Az *Evangelikus.hu* által használt *Drupal* rendszer ráadásul az egyik legnépszerűbb, így hosszú ideig jó szolgálatot tehet az egyházunk hírei iránt érdeklődőknek.

A nyílt forrású rendszerek köré kialakult gazdasági ökoszisztémában nemcsak a lelkes amatőrök, hanem a profik is megtalálhatják a számításukat, hiszen a *Drupalhoz* és a hasonló tarta-

lomkezelő rendszerekhez előszeretettel készítenek minőségi dizájntokat viszonylag olcsón. Az *Evangelikus.hu* által is használt *Illusion* téma mindössze negyvennyolc dollárba kerül, ez töredéke annak az árnak, amelyet akkor kelene fizetni, ha egy profi tervezőcsapat dolgozna az oldal kinézetén. (Mivel a *Drupalhoz* rengeteg ingyenes téma is letölthető, ezért ha valaki pénzt tud kérni egy ilyen termékért, az már garancia lehet a minőségre.)

Persze a készen vásárolt dizájntok a legtöbb esetben csak jó kiindulási alapot jelentenek: az egyes oldalak egyedi igényei miatt néha igen sok helyen kell belenyúlni a készen kapott tervekbe. Az *Illusion* a tervezői szertint jól használható újsághoz és webbolthoz egyaránt, mégis szükség lehet utómunkára, jó néhány aprólékos feladat elvégzésére.

Az *Evangelikus.hu* esetében például a láblécbe elhelyezett ikonok kicsit a hozzájuk tartozó szöveg fölé lógnak, mivel az eredeti tervező nem számolt azzal, hogy oda kis képecskék is kerülnek majd. (A bajor evangélikus egyház oldalának – <http://www.bayern-evangelisch.de/> – alján ugyanezek az ikonok jól vannak igazítva; amúgy pedig ez a hiba egyetlen sornyi stílusformációval javítható.) Egy ilyen komplex oldalnál még számos apró javítanivaló előfordulhat, de kitaró munkával – akár az olvasók jelzéseinek figyelembevételével – lépésről lépésre haladva szép eredményt lehet elérni.

Az evangélikus egyház internetes hajója jó irányba szeli a habokat.

■ N. B.

KIRÁNDULÓ GYÜLEKEZETEK FIGYELMÉBE!

Mocsárciprusok árnyékában a Herman Ottó Múzeumban

A helyzetet kissé karikírozva – saját elhatározásom tényleges megvalósítását önkritikusan szemlélve – azzal is kezdhethetném, hogy annyi ideig tartott eljutnom a bükkábrányi mocsárciprusokhoz, mint amennyi maguknak az országos ismertségnek örvendő fossziliáknak a kora. De sikerült – egy tartalmas szombat délelőtti program reményében Miskolcra kirándultam, és ott végre elzarándokoltam a Herman Ottó Múzeumba.

Az épület masszív tömbje illik a városképbe, hangulata eltéveszthetetlenül helyi. A természettudományos és a szépművészeti vonatkozású kiállítótérreket egyaránt szépen felújították. Ebben az esetben nem kétséges, hogy az állami és pályázati támogatások jó helyre kerültek. De nemcsak a külsőn elegáns: az installáció modern, az in-

teraktív megoldások a magas színvonalú ismeretterjesztést segítik.

A közművelődési intézmény részegységként 2013-tól működik a Pannon-tenger Múzeum, melynek Földtörténeti és Természettudományi Tára mutatja be a látogatóknak a természettudományos vonatkozású kiállítási anyagot. A fő vonzerőt jelentő, hétmillió éves növényfossziliák elnevezése fellelési helyükre utal. A bükkábrányi lignitbánya művelése tette lehetővé, hogy 2007-ben hatvanöt méteres sírkülből ismét napvilágra kerüljenek. Nem, nem egy darab, szinte egy földtörténeti korokat túlélt erdőség! Külön színfolt a kiállításon a leletek gondos szállítására használt, nagyméretű, hengeres fémkapszula.

A múzeum másik, szomorúvá várt látóvalója a pazár ásvány-

gyűjtemény. A kiállítási anyag a teljességre törekedve – célját érzésem szerint elérve – mutatja be szűkebb hazánk, valamint a Kárpát-medence fellelt és szakszerűen osztályozott kincseit. Emellett tájékoztat a fontosabb lelőhelyekről, és bemutatja az elismert mineralógus-geológus szakembereket. Példának okáért az erdélyi *Ackner Mihály Jánost* (1782–1862), akiről e sorok írója lapunk 2012/32. számában jegyzett évfordulós megemlékezést.

Végezetül ne feledkezzünk meg a névadó, az evangélikus polihisztor, *Herman Ottó* alakját felidéző emlékkiállításról, mely az újságokból és könyvekből, illetve a tudós személyes tárgyaiból válogat, megidézve a múlt homályába vesző emberi arcát.

■ REZSABEK NÁNDOR

EVÉL&LEVÉL&LEVÉL

„Hálátlan” hálaadás

Az *Evangelikus Élet* július 26-i számának 15. oldalán jelent meg *Dobó József-ne „Mindig van okunk hálát adni”* című írása. Miközben teljes mértékben egyetértek Testvérem soraival, szeretném a leírtakat saját tapasztalataimmal is megerősíteni.

Nemrégiben egyik vasárnap az istentiszteletre érkezve arra lettem figyelmes, hogy minden padban, valamennyi ülőhelyhez tartozóan egy kis mécses van elhelyezve. Nem sejtettem ennek célját, mígnem az istentisztelet vége felé közölte lelkésznünk, hogy akit az előző héten öröm ért, s úgy érzi, ezért Istennek hálaival tartozik, jöjjön előre a padosorok elé, s ő a kezében tartott égő gyertyával meggyújtja kinek-kinek a magával hozott kis mécsesét.

Első gondolatom az volt, hogy én ugyan nem megyek előre, mert különös hála kötelező öröm, de hála Istennek, bánat sem ért a héten.

Végül megszólalt bennem valami „hang”: nekem nincs miért hálát adni? A nyolcvanhét évem, amit eddig ajándékként családom körében megértem, az ötvennégy év, amit feleségemmel a mai napig együtt tölthettem, és az, hogy szerető, ragaszkodó gyermekeim vannak, s öt unokával „büszkélkedhetek”: hát ez mind semmi?! – kérdeztem magamtól.

Elszégyltem magamat Isten előtt – még folytathatnám a sort a sok egyéb, kis és nagy ajándékért.

Azon nyomban felálltam a helyemről, s elindultam előre, hogy a közben láng-lobbantott kis mécsesemet az oltár előtt levő kis asztalkára tegyem én is. Megható és öröm volt számomra látni a mind több lángoló kis mécses az oltár előtt.

Uram! Bocsásd meg sokszori hálátlanságomat a szinte észrevétlenül adott és kapott kis és nagy dolgokért, bocsásd meg, hogy annyiszor elfelejtkeztem igédről, amelyben felszólítottál, hogy: „Az imádkozásban legyetek kitaróak, és legyetek éberek: ne szünjete meg hálát adni.” (Kol 4,2)

KOROSSY JÓZSEF (Szekszárd)

„Lélek nem megy szabadságra”

A címbéli gondolat ismeretében gyűlt össze június végén Balatonyörök és Dörgicse evangélikus közösségének apraja-nagyja, háromévestől a nyolcvanhárom évesig, hogy teremtsék, megtartsák Urát áldja és magasztalja.

A hatvan-hetven fő megtöltötte az alsódörgicsei templomot, mire a haragszó megszólalt. Erre az időpontra „az előkészítő brigád” már a munkálatok befejező fázisához érkezett. (A *Szabó* család által főzött babgulyás jó illatát érezhették a gyülekezők.)

Az áhítatot a megelőző napokban Révfülöpon – ökumenikus konferencián – feltöltöztetett nyugalmazott esperes, *Bozorády Zoltán* tartotta 2Tim 4,1–2 alapján. A rövid, de nagyon mély tartalmú szakasz alapján több kérdést is kaptak a résztvevők.

Isten szeretete mindenkinek „jól jön”, de a Szentírásban leírtakat komolyan vesszük-e? Például azt, hogy mindenkinek meg kell állnia Isten előtt. A keresztény ember is megbotlik, de egészen másként tud felállni, mint aki Isten nélkül éli napjait.

Elmondjuk-e, mit jelent számunkra Jézus? Újat kezdeni csak benne lehet – a keresztre nézve. A gyülekezetek ott lehetnek gyarapodók, ahol a gyülekezeti tagok továbbadják mindazt, amit megérthettek, megélhettek az igéből a Szentlélek által.

Házi feladatként kapták a jelenlévők, hogy mondják el, „milyen jó buli volt”. A program részeként elgyalogoltak a felsődörgicsei templomhoz, ahol a helyi lelkész, *Riczinger József* ismertette a templom történetét, melynek felszentelése 1794 adventjében volt. Megemlékezett *Zsédényi István* prédikátorról is. Három szó tartalmának fontosságát emelte ki: hűség, megbocsátás, reménység.

Az együtt éneklés öröme után az út a Gernye-hegyre vezetett, ami hozzávetőleg két és fél, három kilométeres gyaloglást jelentett. Minden korosztály kitűnően bírta. Csodálatos környezetben vezetett végig az út, ajándék volt a testvéri beszélgetés, ismerkedés egymással, a festői tájjal a hegytetőn. A romtemplomnál ismét hallhatták a „túrázók”, hogy az 1700-as években ez a templom még működött.

A lelkész áldott családja által összeállított bibliai totó feladataira a csapatok írásban válaszolhattak, az eredmény kihirdetése ebéd után történt.

Visszaérkezve az indulási ponthoz, a finom gulyásleves mellett nagyon sok sütemény, gyümölcs várta a bátor és kitaró, különböző korosztályú gyülekezeti tagokat. A kiadós ebéd, eredményhirdetés után a gyerekek számára a sport következett. A felnőttek egymással beszélgetve pihentek a délutáni órákban.

Valóban gyülekezetépítő, áldott nap volt. Istennek és a szervezőknek hála, köszönet érte. „Jó buli volt” a dörgicse–balatonyfüredi gyülekezetben.

KISS JUDIT

HIRDETÉSEK

Tanári állások a Sztehlo oktatási intézményben

A Sztehlo Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium meghirdeti az alábbi állásokat:

- magyar–történelem szakos általános iskolai tanár
- testnevelés szakos középiskolai tanár
- matematika–kémia szakos középiskolai tanár
- matematika–bármely szakos középiskolai tanár
- biológia–földrajz/kémia szakos középiskolai tanár

Felkínált havi jövedelem: pedagógus-életpálya szerint.

Munkába lépés időpontja: 2015. augusztus. 24.

Jelentkezni önéletrajzzal lehet a stehlo.titkarsag@gmail.com e-mail címen.

Papnétalálkozó Balatonszárszón

Női spiritualitás – a másikért való lét címmel papnétalálkozót szervezünk Balatonszárszón szeptember 18-ától 20-áig. Előadó *Tóth Márta* vönöckli lelkész. Szeretettel várunk minden aktív papnét. Jelentkezés augusztus 31-éig az alábbi e-mail címeken: Déli Egyházkerület: gancsmarti@vipmail.hu • Északi Egyházkerület: fabinykati@gmail.com • Nyugati Egyházkerület: szenikoster@gmail.com.

HIRDETÉSEK

Evangélikus műsorok a Duna Televízióban

Augusztus 16-án, vasárnap 6.35-től a Duna Televízióban *Evangélikus ifjúsági műsort* láthatnak az erdélyi *Köz-ép-pont* találkozóról. Az adást augusztus 18-án, kedden 15.35-kor a Duna World csatormán megismétlik. Szerkesztő: Nagy László, rendező: Horváth Tamás.

Augusztus 23-án, vasárnap a Duna Televízióban 11 órai kezdettel *Köz-ép-pont* címmel színes beszámolót láthatnak 26 percen az erdélyi ifjúsági találkozóról. Szerkesztő: Nagy László, rendező-operatőr: Horváth Tamás.

Segítségkérés

Az elmúlt időszak egyik heves szélvihara helyrehozhatatlan károkat okozott a dunaegyházi evangélikus templom tetőszerkezetében, életveszélyes helyzetet idézve elő. A tető részleges felújítása tervezési szakaszban van, a fedezet is nagyrészt biztosított, most viszont a teljes tetőt le kell cserélni, amihez a gyülekezetnek csak részben van meg a pénzügyi forrása.

Evangélikus gyülekezeteinkhez, hittestvéreinkhez fordulunk segítségért. Akit Isten Lelke megindít, segítsen adományával, amelyet a Fókusz Takarékszövetkezetnél vezetett, 51700461-10000166 sz. bankszámlára kérünk átutalni „Tetőcsere” megjegyzéssel. Köszönjük!

A Dunaegyházi Evangélikus Egyházközség elnöksége

APRÓHIRDETÉSEK

Alpintechnikával is vállaljuk tornyok, épületek teljes felújítását. Telefon: 30/952-6096. E-mail: petranyi-alpin@gmail.com.

Numizmatika. Régi papír- és fém-pénczek, érmék értékbecslése, felvásárlása, értékesítése. *Laczkó Vencel*, 30/584-0874.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból augusztus 16-ától augusztus 23-áig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
6.35 / Duna Tv Evangélikus ifjúsági műsor	12.00 / Pax Tv Gospel Stars (koncertfilm)	9.10 / RTL Klub Ízes élet (gasztronómiai magazin)	5.08 / Kossuth rádió Igéző
8.55 / Duna Tv Isten kezében	12.30 / M4 Sport Hősök tere	15.35 / Duna World Evangélikus ifjúsági műsor	10.40 / Duna World 4 kerék (autósmagazin)
9.00 / Pax Tv Evangélikus istentisztelet a budavári templomból	A Nemzet Sportolói	15.45 / Duna World Baptista ifjúsági műsor	13.08 / Bartók rádió A Liszt Ferenc kamarazenekar Bach-hangversenye
9.30 / ZDF (német) Evangélikus istentisztelet Soltauból	14.20 / Bartók rádió Népzene – fiatalok hangja	17.05 / Pax Tv 10. Szélerőzsa evangélikus ifjúsági találkozó, 2014 (riportfilm)	13.30 / Kossuth rádió „Tebenned bíztunk eleitől fogva...”
10.04 / Kossuth rádió Református istentisztelet közvetítése a tiszavasvári templomból	15.10 / Duna World Isten kezében	19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Hétközi istentisztelet	16.45 / Duna World Tárt kapukkal (magyar dokumentumfilm)
10.30 / Duna Tv Református istentisztelet Kolozsvárról	16.00 / Duna Tv Balatoni nyár (magazinműsor)	19.35 / Bartók rádió Purcell: Artúr király	18.00 / Pax Tv A Pécsi gospelkórus hálakonzertje (koncertfilm)
16.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Nyitott ajtók (egyházi magazin) (credoradio.hu)	19.35 / Bartók rádió A Sydneyi szimfonikus zenekar hangversenye	21.27 / Bartók rádió Hangverseny C. Ph. E. Bach műveiből	19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Lélekhangoló
19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Evangélikus istentisztelet	20.00 / Pax Tv Kút (beszélgetéssorozat) Műsorvezető: Deák László evangélikus lelkész	23.50 / Duna Tv Globál menü (magyar ismeretterjesztő film)	Az Evangélikus Rádiómisszió műsora
	21.30 / Kossuth rádió Rádiószínház	2.40 / M2 Az A38 hajó színpadán: Szabó Balázs Bandája (koncertfilm)	20.30 / Duna Tv István, a király – A Királydombon
	Gion Nándor: Zongora a fehér kastélyból, 3/1.		A rockopera élő közvetítése
	22.35 / M3 Vízkereszt, vagy amit akartok		
	Katona József Színház, 1990		

CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
6.06 / Kossuth rádió Szivárvány Ünnepi népzenei-világzenei összeállítás	8.15 / Duna Tv Gyerekrablás a Palánk utcában (magyar ifjúsági film, 1985)	5.50 / Duna Tv Hajnali gondolatok	8.00 / Civil Rádió (Budapest) Evangélikus óra
8.00 / Duna World Debreceni virágkarnevál	12.05 / Kossuth rádió A Bartók vonósnyéves hangversenyeiből	8.30 / Kossuth rádió Európai idő (európai magazin)	Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (civilradio.hu, ismétlés: 22.00)
9.35 / Duna Tv Freskósors (magyar ismeretterjesztő film)	12.45 / Duna Tv Ízörzök – Tihany	10.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Evangélikus magazin	9.00 / Pax Tv Evangélikus istentisztelet a budavári templomból
10.30 / Duna Tv Magyarország története	15.45 / M2 Bogyó és Babóca (magyar rajzfilmsorozat)	11.00 / Duna Tv Építészkorzó	9.30 / Bartók rádió Musica Sacra (egyházzenéi magazin)
17.10 / Pax Tv Anyuka – A Zákeus Médiacentrum műsora	16.00 / M4 Sport Kajak-kenu világbajnokság Élő közvetítés Milánóból	15.30 / Szent István Rádió (Észak-Magyarország) Lélekhangoló	10.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Templomról templomra
19.35 / Bartók rádió A Weiner–Szász kamaraszimfonikusok hangversenye	20.05 / Hír Tv Csörte (politikai vitaműsor)	Az Evangélikus Rádiómisszió műsora (szentistvanradio.hu, ismétlés: vasárnap 9.05)	10.35 / Duna Tv Evangélikus magazin
20.45 / Duna Tv Ghymes: Kézfogás	21.00 / M2 Petőfi Tv Én vagyok itt (élő magazinműsor)	17.30 / Pax Tv 4. Ökumenikus diákfilmszemle, 2015	11.00 / Duna Tv Evangélikus riportok
20.50 / Duna Tv Ybl 200 – A bazilika	21.15 / Duna Tv Budavári palotakonzert (koncertfilm)	19.00 / Bartók rádió Mozart: A varázsfuvola (opera)	Köz-ép-pont, 2015
23.20 / M3 István király (magyar operafilm, 1993)	22.00 / Bartók rádió Útlevel nélkül Az igazi crossover	22.55 / Duna Tv Fargo (amerikai–angol film, 1996)	16.05 / Kossuth rádió Evangélikus istentisztelet közvetítése Tállyáról
			19.00 / Credo Evangélikus Rádió (Szombathely) Evangélikus istentisztelet

Új nap – új kegyelem

Vasárnap (augusztus 16.)

József testvérei ezt üzenték neki: *Bocsásd meg hát azoknak a hitszegését, akik atyád Istenének a szolgálói!* 1Móz 50,17b (Mt 18,21–22; Lk 18,9–14; Ef 2,4–10; Zsolt 113) Izráel házára Egyiptomban a béke korszaka köszöntött. József letelepítette családját, Jákób megáldotta fiait, majd ősei mellé temették. József és testvérei között azonban még ott feszült az el nem rendezett ügy: a bocsánatkérés és a megbocsátás eseménye. Hány családban történt már, hogy amíg a családfő élt, addig béke honolt az örökösök között, de a tekintély halála után feltört az elfojtott sérelmek és viták. Józsefet és testvéreit atyjuk megáldotta, aminek gyümölcse a rendezetlen kapcsolat rendezése: bocsánatkérés és megbocsátás. Krisztusban végérvényesen az átok és bosszú helyett az áldás és megbocsátás jött el. A nap ne menjen le a ti haragotokkal!

Hétfő (augusztus 17.)

Mert szavaid alapján ítélhetsz majd igaznak, és szavaid alapján ítélhetsz majd bűnösnek. Mt 12,37 (Péld 10,19; Ez 17,1–6.22–24; Mt 11,25–30) Máté evangéliumának 12. fejezete van olvasásra kijelölve ezen a héten az *Útmutatóban*. Különösen elmélyedésre ajánlott Jézus szava, amikor a beszéd erejéről és a kimondott szavak jelentőségéről tanít. Szavainkkal ölünk és káromolunk, a bűn és a sátán hatalma leghamarabb a beszédünkben jelenik meg. Jézus nagyon fontos dolgot mond a Szentlélek elleni káromlásról, amely nem bocsátatik meg. Ezért nagyon vigyázzunk szavainkra! Az imádkozó ember lelkét és értelmét éppen a Lélek teszi fájoan kifinomulttá, hogy a káromló szavak, ártó beszédek hallatán vagy kimondásakor menekülhessen az ítélet elől. Gyónás, testvéreim! Nem évente, nem havonta, nem hetente, hanem naponta!

Kedd (augusztus 18.)

A fiúság Lelkét kaptatok, aki által kiáltjuk: „Abbá, Atya!” Róm 8,15b (Ez 11,19a; 1Móz 19,15–26; Mt 12,1–14) Az Úrtól tanult imádságunk mindennapi imádságunk, úgy is mondhatnánk, hogy az új nap és új kegyelem jele, ha ma is elmondhatjuk. Pál világos különbséget tesz a törvény hatálya alatt élő, Istentől rettegő ember és a Krisztus által a fiúság Lelkét kapó tanítvány között, aki gyermekként apának, atyának, papának szólíthatja Istent. Kiáltjuk: Abbá, Atya! Jézus megtanított minket erre, és a Szentlélek jön, megerősít, és segít Isten imádságában.

Szerda (augusztus 19.)

Pál írja: [Epafróditosz] meg is betegedett halálosan, de Isten megkönyörült rajta, sőt nemcsak rajta, hanem énrajtam is, hogy szomorúságomra szomorúság ne következzen. Fil 2,27 (Náh 1,7; Mk 7,24–30; Mt 12,15–21) Paul Gerhardt énekköltő, német lelkész élete jut eszembe, amikor Pál sorait olvasom a szomorúságra szomorúságot tetőző életről. Nem tudhatjuk, hogy mikor ér minket olyan próba, amely szinte erőt felüli, és emberileg nézve elhordozhatatlan. Pált a szomorúság néha szinte felemészítette, de Isten nem terhelte erején felül, és megkönyörült rajta, a hűséges barát nem halt meg mellette, hanem meggyógyult. Szomorúság idején még inkább kiáltunk Istenhez könyörületért, mert Jézus Krisztusért ígéretünk van arra, hogy meghallgatásra talál imádságunk. Ebben segít Paul Gerhardt gyönyörű éneke: „Légy csendes szívvel, légy békével, / Bízzál, ember, az Istenben!” (EÉ 340,1)

Csütörtök (augusztus 20.)

Bizony, te rejtőzködő Isten vagy, Izráel Isten, szabadtó! Ézs 45,15 (Lk 18,32–34; 1Pt 5,1–5; Mt 12,22–37) István király ünnepén elmerenghetünk történelmünk fordulatain és népünk szenvedéseinek értelmén. A prófétai szó szinte hitvallásszerű: Bizony, te rejtőzködő Isten vagy. A rejtőzködő Isten fátyla borul ma is sok mindenre a világban. A Mindenható emberi módon nem ismerhető meg. A reformátori teológia sarkalatos pontja szerint különbséget teszünk a rejtőzködő és önmagát mégis megismerni engedő Isten között. Isten a testté lett Igében, Jézus Krisztusban, az ő kereszthalálában és feltámasztásában mutatta meg igazán természetét: ő az indokolatlan szeretet, akit Atyának (Abbá!) szólíthatunk. A mai napon imádkozunk bátran, de alázattal hazánkért, népünkért, egyházunkért és jövőnkért!

Péntek (augusztus 21.)

Egyáltalán ne ítéljetez azért addig, míg el nem jön az Úr. Ő majd megvilágítja a sötétség titkait, és nyilvánvalóvá teszi a szívek szándékait. 1Kor 4,5 (Dán 2,22b; Lk 22,54–62; Mt 12,38–45) Oly gyorsak vagyunk az ítélezésre. Pedig a kegyelem koldusaiént képtelenek vagyunk arra, hogy ítélkezzünk másokon, mert nagyon keveset ismerünk még a hozzánk legközelebb állókból is. A végső ítélet az Ítéltőbíró dolga, akinek trónja előtt egykor mindannyian megállunk nemre, rangra és származásra való tekintet nélkül.

Szombat (augusztus 22.)

Jó az Úr azokhoz, akik benne reménykednek, akik hozzá folyamodnak. JSir 3,25 (1Pt 2,3; Ézs 26,1–6; Mt 12,46–50) Ismét egy hét telt el időnkben; a mai napon készülünk az Úr napjára! Isten jósága árad felénk, ha reménykedünk benne, és kiáltunk hozzá. Holnap ünnepre ébredünk, az istentisztelet az élő Krisztussal történő találkozás legvalóságosabb alkalma. A harang hív, a gyülekezet dicséri Istent, a Lélek látogat. Ne legyünk restek! „Folyamodjunk” az Úrhoz, amíg időnk van!

■ GREGERSEN-LABOSSA GYÖRGY

Evangélikus Élet – A Magyarországi Evangélikus Egyház hetilapja

E-mail: evelet@lutheran.hu. • **E-Élet on-line:** www.evangelikusélet.hu. • **Hirdetésfelvétel:** hirdetes@evelet.hu.

Előfizetés: előfizetes@evelet.hu. • **Szerkesztőség:** 1091 Budapest, Üllői út 25. fszt. 2. Tel.: 20/824-5519.

Főszerkesztő: T. PINTÉR KÁROLY (karoly.pinter@lutheran.hu). **Szerkesztőségi titkár** (hirdetési ügyek referense): BALLA Mária

(maria.ball@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** DOBSONYI SÁNDOR (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** FEDOR SÁRA

(sara.fedor@lutheran.hu). **Tervezőszerkesztő:** SZABÓ DÁVID KÁROLY (david.szabo@lutheran.hu). **Munkatárs:** WALKÓ ÁDÁM

(adam.walko@lutheran.hu). **Rovatvezetők:** DR. ECSEDI ZSUZSA – Cantate (ezsu@lutheran.hu), KENDEH K. PÉTER – Oratio

ocumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), SZABÓNÉ MÁTRAI MARIANNA – A vasárnap igéje (marianna.matrai@lutheran.hu),

TAMÁSY TAMÁS – Új nap – új kegyelem (tamytam@t-online.hu). **Szerkesztőbizottság:** ADÁMI Mária, BALICZA Máté,

B. WALKÓ György, DR. FABINY Tamás, KENDEH K. Péter, KISS Miklós, KISS Tamás, DR. OROSZ GÁBOR VIKTOR, PRÖHLE GERGELY,

RADOSNÉ LENGYEL ANNA, T. PINTÉR KÁROLY.

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu), 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 20/824-5518, 1/411-0385.

Felelős kiadó: KENDEH K. PÉTER (peter.kendeh@lutheran.hu). **Nyomdai előállítás:** Konsilio Kft. (1022 Budapest, Tapolcsányi u. 6.).

Felelős vezető: NAGY ZOLTÁN. **Árusítja a kiadó.** **Terjeszti a Magyar Posta Zrt.** **Terjesztési ügyekben reklamáció a Magyar Posta Zrt.**

Hírlapüzletág ingyenes telefonszámán: +36-80/444-444 és a Luther Kiadónál. • INDEX 25 211, ISSN 0133-1302.

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön (illetve Románia és Szlovákia területén) negyed évre 3575 Ft, fél évre 7150 Ft, egy évre 14 300 Ft, európai országba egy évre 48 100 Ft (172 euró), egyéb

külföldi országba egy évre 56 320 Ft (201 euró). Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő

hónap elsejével regisztrálni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság. Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem

küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzártakor

kizárólag a hét végi eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni.

Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdeteseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.

